

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Mednarodni agrarni krediti

Dne 17. januarja je prispel v Zenevo francoski minister Loucheur s podrobnim načrtom, tako se je govorilo, o ustanovitvi mednarodnega denarnega zavoda za izdajanje posojil poljedelskim državam vzhodne Evrope. Zamisel o ustanovitvi mednarodne agrarne banke — to je uradni naslov za projektirani zavod — se obravnava sedaj na vseh poljedelskih konferencah, trenutno v Bukarešti in v par dneh tudi v Parizu. Mednarodna agrarna banka je postala neke vrste magična palica, od katere pričakujejo vzhod in zapad čudežne rešitve gospodarske krize, vzhod, ker v resnici potrebuje denarne pomoči, zapad, ker misli pod njeno firmo uveljaviti gotove gospodarsko-politične cilje.

Ideja, priti na pomoč državam, katerim preti nevarnost, da ne postanejo žrtev socialnih preobratov, je izredno lepa in s stališča evropske solidarnosti tudi nujna. Zato ima pravico izraziti svoje mnenje o tem predmetu, kajti nepotrebno bi bilo vzbujaati upe na uspehe, ki bi morda bili še zelo oddaljeni, ko pa naš poljedelec rabi pomoči sedaj in takoj. Poskusimo torej videti jasno, kaj predpostavlja izvedba mednarodnih agrarnih kreditov, četudi bi bili zamišljeni izključno le iz humanitarnih razlogov, o čemer pa obstojajo upravičeni dvomi. Brezposelnost v agrarnih državah je v socialnem pogledu manj nevarna kakor pa industrijska brezposelnost. Strah pred socialnimi nemiri, ki bi prišli od vzhoda, ni rodil želje po mednarodni agrarni banki.

Odkod izvira naša poljedelska kriza? Trdijo, da vsled nadprodukcije in radi konkurence prekomorskih držav. Res je, da se bori Evropa z enakim orozjem. Naš način pridelovanja se vrši brez vsakega sistema. Nakupovanje žita v večjih množinah je onemogočeno, ker prihaja zrno od številnih manjših kmetijskih obratov, ki prideluje vsak različno seme. Da bi Evropa v bodočnosti uspešno konkurirala s prekomorskimi žitaricami — in ta namen ima vendar projektirani agrarni kredit — potem se mora reformirati ves naš način pridelovanja, standardizirati bi se moralo žito, ki ga pridelujemo, dobra volja našega kmeta, ki je dostikrat njegovo edino orodje, bi se morala podpreti s tehničnimi sredstvi, s katerimi bi mogel modernizirati svoj obrat. Brez tega bo porabil sicer mednarodno posojilo, nakar bo prepričan na milost in nemilost ameriški konkurenci kakor je sedaj.

Vzemimo sedaj slučaj, da ta beden položaj vzhodnega kmeta res prikljiče agrarne kredite. Kdor reče kredit, mora reči tudi kritje. S čim naj vzhodnoevropske države garantirajo posojilo? Z letinami? Ko pa nobena izmed prizadetih držav, ne Jugoslavija, ne Rumunija, Bolgarija in Madžarska ne poznajo takimenovanih žitnih zadolžnic (vknjižbe na letino). Tozadevna zakonodaja bi se morala šele ustvariti. Sezidati bi se morala velika žitna skladišča za zbiranje in sortiranje žita. Kaj še more garantirati posojilo? Naša zemlja? Ali naj naša zemlja sprejme nase neke vrste mednarodno hipoteko? Vsaka izmed prizadetih držav ima svoj lasten zemljiški zakon, vsaka svojo lastno zakonodajo za vknjižbe. Zakonodajni organi teh držav bi morali zediniti to zakonodajo, da bi bila povsod enaka. Brez tega nobena inozemska banka ne bo riskirala posojila. Sedaj pa nastanejo nove težave, če pomislimo, da skoroda nobena izmed teh držav nima zemljiškega katastra. V naši državi se za južne dele šele komaj dela in bo preteklo še mnogo časa, predno bo izgotovljen. Drugod zemlja in lastninska pravica na zemljo še ni pravomočno razdeljena niti pravno zaščiten. Vrhu tega pa je ponekod, kjer se je, kakor v Rumuniji, izvedla agrarna reforma, zakonito prepovedano jemati posojila na zemljišča razdeljena z zakonom agrarne reforme. Koliko pravnih težkoč se torej pojavlja samo pri tem vprašanju!

Pa če bi bila tudi vsa zemlja natančno katastrirana in zmerjena, je treba vedeti, kako visoko je že zadolžena. V vseh poljedelskih državah ležijo na zemlji težka bremena. Ponekod je zemlja dejansko postala že lastnina bane, drugod so dolžna pisma prešla že v druge in tretje roke. To se dogaja predvsem v Bolgariji in v Rumuniji, kjer še ni niti sledu o kakšni zadrzni organizaciji kmetijskega kredita. Mednarodna agrarna banka bi pa za svoja posojila seveda zahtevala in morala zahtevati prvomestno garancijo. Kako razčistiti to vprašanje? Vsi poljedelski dolgovci, ki obremenjujejo zemljo, bi se morali po vseh državah popisati, potem pa konsolidirati na enotno obrestno mero, predno bi sploh bilo mogoče misliti o mednarodnem posojilu. Vrhu vsega pa bi se moral dati impulz za združeno organizacijo. Pri nas delujejo sijajno, v Bolgariji jih ni, na Madžarskem jih veleposestvo ne pripušta. Tudi vrednost zemlje je različna v tej in v oni državi, kar mora vplivati na vrednost garancij za posojilo.

To so nekatere težave, ki zahtevajo intervencijo državnih oblasti in reforme skrofa marsikaterih receptov. Zato vemo, da ne bodo izvršene jutri in da je poljedelski kredit lep — a oddaljen up. Društvo narodov je imelo velike uspehe na humanitarnem polju. Naj se vpreže z vsem v rešitev tega vprašanja. Končni cilj njegovega prizadevanja naj bo, da bo Evropa svoje žitne potrebe krila iz svojih lastnih pridelkov. Vendar pa bi bil že lep uspeh, če bi narodi ob meji boljšeizvzma dobili vtis, da se Evropa zanje zanima, ne samo politično, ampak tudi dejansko in nesebično.

Dunajska vremenska napoved. Zjutraj lahek mraz. Podnevi do višine 1000 metrov južno vreme.

Quo vadis Italia? Notranje posojilo nemogoče — Vlada noče zmanjšati proračuna za armado in mornarico

Pariz, 19. febr. Tukaj se v tem momentu zanimajo za uradni komunikacije italijanske vlade, ki se bavi s prvim polletjem državnega proračuna za l. 1930-31. Komunikacije računa za to dobo kljub zvišanju davščin in redukcij plač s primanjkljajem 1 milijarde lir. Računa se, da bo primanjkljaj celega budžetnega leta znašal najmanj 2 milijardi in pol.

Vprašanje je, kako bo vlada to luknjo zamašila. Internacionalni položaj Italije, ki je vse kaj drugega kot ugoden, na eni, in pa svetovna kriza na drugi strani izključujeta vsako zunanje posojilo, ki pa italijanskih financ itak ne bi ozdravilo, ampak težave le odložilo.

Nemogoče pa se je tudi zateči k notranjemu posojilu. S svoječasnno prisilno konsolidacijo bonov državnega dolga je vsaka nova emisija obsojena na popoln neuspeh.

Istotako se ne more misliti na ponovno zvišanje davščin, kojih dohodki z obubožanjem širokih slojev stalno padajo.

Zaenkrat si režim pomaga s kratkoročnimi posojili in si prilagaja fonde Poštne hranilnice potom kase »Deposit e prestite« in pa fonde drugih kreditnih in zavarovalnih zavodov.

Resni prihranki niso mogoči, ker bi bilo v to svrhu potrebno prirezati budžet za korporacije, milico, fašistično propagando v inozemstvu, za politično propagando na Balkanu in pa ogromne izdatke za mornarico. Tega režim ne more, ker bi si s tem sam zapisal smrtno obsodbo.

Predsednik italijanskih bankirjev Mazzuchelli, ki je veliki fašist, se v milanskem dnevniku »La Sera« bavi s finančnim položajem države, prizna-

vajoč, da ni rožnat in da bo leto 1931-32 ostalo resno. »Dasi«, pravi, »budžeta za 1930-31 ni smatrali kot nepopravljivo kompromitiranega, je treba računati s tem, da bo predstavljalo budžetno leto 1931-32 trdo realnost.« Mazzuchelli ugotavlja, da fašistična vlada ne more zmanjšati »neobhodnih« postavk za silo in brambo države.

Dočim predvideva budžetno leto 1931-32 male prihranke v justičnem, naučnem, poljedelskem in socialnem resoru, so se zvišale postavke za vojsko za 244,8 milijonov, postavka za korporacije za 14 milijonov, itd.

Jako značilno za gospodarski položaj je, da se Italijani skušajo iznebiti papirjev državnega dolga in nakupovati inozemske, tako da mora režim napenjati vse sile, da drži kurz bonov državnega zaklada umetno na višini s tem, da prisili banke in hranilnice, da jih nakupujejo, če na borzah grozi padec.

Banke so čedalje bolj v kritičnem položaju. Skušajo se rešiti in okrepiti na ta način, da se združujejo. Tako so združili »Credito Italiano« in »Banca Nazionale di Credito«, potem »Banca d'America e d'Italia« z »Banca Italo-Britannica«, itd.

Industrijska produkcija pada dalje. Najbolj je prizadeta tekstilna. Papirji Snije Viscose (umetna svila) so padli od 86 leta 1929 na 36 danes. »Cotonificio Olcese« od 760 leta 1929 na 263 danes. »Liniificio Nazionale« od 396 leta 1929 na 129 danes. Januarja 1930 je bilo v tekstilni industriji v Lombardiji brezposelnih 8400, novembra 1930 jih je bilo 13.945, danes jih je čez 14.000. Podoben padec izkazujejo metalurški, stavbna, elektrotehnična in

strojna industrija sploh.

Organ fašističnega poljedelskega sindikata »Lavoro agricolo fascista« slika slab položaj agrarne produkcije v Lombardiji, kjer so se revidirali kontrakti med posestniki in najemniki. Kako naj koloni zadostijo svojim obveznostim iz kontrakta z gospodarjem, če so se sviloprejšini kokoni leta 1928 prodali po 34 lir kilo, leta 1929 so padli na 15 lir 75 centezimov, danes pa na 6 lir! Isto velja za žito in koruzo. Mali najemnik sploh ne more več živeti. »Lavoro agricolo fascista« pravi, da bo kmet-najemnik mogel zdržati krizo le še eno leto. »Kaj pa potem?« se sprašuje fašistični organ.

Spričo vsega tega pa veleindustrijec Fargetti napoveduje novo redukcijo delavskih mezd.

Spričo tega si razpoložena širokih slojev italijanskega ljudstva pač ni težko predstavljati.

Italijanski diplomati niso varni življenja

Pariz, 19. febr. kk. V Cannesu sta včeraj ponoči dva neznanca zasledovala tajnika italijanskega konzulata, ko se je vračal domov, in nenadoma oddala nanj več strel, ki pa k sreči niso zadeli. Tajnik je zbežal v kavarno in tam almiral policijo. Med tem pa sta neznanca že izginila.

Groß Karoly gre v Rim

Budimpešta, 19. febr. Z. Guverner Horfthy je sprejel zunanega ministra Karolya v avdienco. Karoly bo v marcu odpotoval v Rim.

Osebnosti

Belgrad, 19. februarja. AA. S sklepom finančnega ministra je odpuščen iz državne službe Vladimir Vrančić z glavne carinske blagajne v Zagrebu, in sicer se ima smatrati za odpuščenega z dnem, ko je zoper njega postala izvršna sodna obsodba o njegovi krivdi.

Belgrad, 19. februarja. L. Železniški minister je premestil Oktaviana Sušanja na postajo Videm-Krško, Milorada Osvalda iz Vrca v Stari Bečej, Cirila Doboviška za progovnega nadzornika v Zidani most, Antona Majerja v Ljutomer, Alojzija Antona za progovnega nadzornika v Ljubljano, glav. kol., Alojzija Tomšiča v Stično, Matijo Ivanušo za progovnega nadzornika v Brezno-Ribnica, Jožefa Srakarja v Kočevje.

Belgrad, 19. februarja. AA. Gospod minister financ je odredil, da bodo tile carinski uradniki vršili svojo dolžnost v tehle krajih: iz Raketa na Planini, iz Jesenice v Kranjski gori, iz Ljubljane pri Sv. Ani nad Trčičem in na Jezerskem, iz Maribora v št. Ilju, iz Zgornje Radgone v Gornjem Cmurku, Srbici in Godežu, iz Kotoribe v Dolnji Lendavi in na Murskem mostu.

Atentat na vseuč. profesorja v Zagrebu

Zagreb, 19. febr. Z. Snoci ob pol devetih je v Dalmatinski ulici neki neznanec napadel dr. Milana Sufllaya, vseuč. prof. v p., učenjaka in publicista. Neznani napadalec je pričakal dr. Sufllaya pred hišo št. 4 in ga udaril z nekim trdim predmetom po glavi, da se je nezavesten zgrudil na tla. Mimoidoči so mu priskočili na pomoč in ga prenesli v hišo št. 4. Reševalno društvo ga je peljalo v bolnico usmiljenk. Zdravniki so napadca pregledali in ugotovili, da je težko ranjen in da se mu je kri razlila po mozgu. Po napadu je napadalec brez sledu izginil. Policija je takoj uvedla preiskavo. Zasllišani so bili očitvidci. Iz njih izpovedi je policija dobila opis napadalca.

Trgovinska pogajanja z Nemčijo

Belgrad, 19. febr. m. Pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe z Nemčijo se bodo pričela dne 15. marca v Berlinu. Sedaj se v posameznih ministrstvih zbira tozadevni material, ki bo gotov do srede marca.

Z Češkoslovaško

Praga, 19. febr. Z. Ministrski svet je na snočni seji razpravljal o češkoslovaško-jugoslovanski trgovinski pogodbi, za katero se sedaj vršijo pogajanja. Ministrski svet je ugotovil, da se je v vseh temeljnih vprašanjih dosegel sporazum in da bo pogodba v par dneh redigirana. V tukajšnjih krogih so mnenja, da bo Avstrija odpovedala svojo trgovinsko pogodbo s Češkoslovaško.

in z Grčijo

Atene, 19. febr. AA. Snoči je bila v atenski trgovski zbornici konferenca, ki je razpravljala o ustanovitvi grško-jugoslovanskih gospodarskih odborov. Konferenca je sklenila, da se v Belgradu in Atenah ustanove grško-jugoslovanski komiteji, v Solunu in Skoplju pa izvršni odbori.

Tajski promet ob Adriji

Dubrovnik, 19. febr. Z. Letos se pričakuje velik obisk tujcev. Naročila za tajske sobe v marcu in aprilu so že sedaj prišla. V mnogih hotelih se vršijo adaptacije. Uvaja se tudi nov komfort.

Zagrebska vremenska napoved: Postopno zboljšanje vremena. Se oblačno. Zmerno mrzlo.

Nova španska vlada

Začela delati: sklicanje ustavoda ne skupščine — Koncesije Kataloncem

Madrid, 19. febr. kk. Danes opoldne so se trije naknadno določeni ministri prisegli kralju, in sicer Ventosa, ki je prišel iz Barcelone, kot finančni minister, admiral Rivera kot mornariški minister in vseučiliški profesor Gascon Marin kot prosvetni minister. Zvečer se bo kabinet sestel na prvo ministrsko sejo, da določi vladni program. V načrtu so občinske volitve, potem pokrajinske volitve in nazadnje, najbrže jeseni, volitve v konstituantno, pri čemer senat ostane, tako da še dalje obvelja sistem dveh zbornic. Vso ustavo bo pregledovala posebna komisija, sestavljena iz desničarskih in levičarskih elementov. Izvzeti pa so oni členi ustave, ki se tičejo monarhije in kralja. Tudi pokrajinske zahteve Kataloncev se bodo morale deloma izpolniti, dalje pa bo treba odpraviti del zakonov, ki so bili izdani pod diktaturo Primo de Rivero.

Morda najvažnejša naloga nove vlade bo sanacija in stabilizacija pežete, da se prepreči valutna katastrofa. Ker je Cambó, ki je tudi v kabinetu, vedno bil za hitro stabilizacijo, je pričakovati, da bo s pomočjo tega mednarodno poznane finančnika sanacija energično napredovala.

Sprava med makedonstvujučimi Zmaga radikalne struje

Solija, 19. febr. Iz Solije prihajajo poročila, da se je izvršila sprava med obema sovražnima taborem makedonske organizacije. Več kot dve leti in pol je stala Bolgarija pod vtisom krvavega boja, ki se je od časa do časa pojavljal v grozovitih atentatih in umorih. Radi krvavega medsebojnega obračunavanja je makedonsko gibanje v Bolgariji izgubilo mnogo simpatij, pa tudi dežela sama je v zunanem svetu gubila na slovesu, ker je napravljala vtis neprestanih političnih umorov. Zato je razumljivo, da so predvsem Bolgari sami zahtevali, da se napravi energičen konec krvavega boja in večkrat pozivljali tudi vlado, da naj s primerno akcijo osvobodi deželo tega madeža. Predvsem pa so silili k pomirjenju makedonstvujučih, ki so čutili, kako jih uničuje medsebojno klanje.

Pred nekaj dnevi smo poročali, da je bil uveden eden voditeljev centralnega komiteja protogorovcev Pop-Kristov. Odvedeni je bil naslednik znanega generala Protogorova, nekdanjega voditelja

Na vseučiliščih se mora brezpogojno doseči pomirjenje studentov. Mnogi vseučiliški profesorji predavajo sedaj v privatnih stanovanjih. Pred kraljevim gradom so bile včeraj manifestacije za monarhijo, v notranjem mestu pa so bile nasprotne demonstracije, katere je policija zadušila. Včeraj je bil pri nemirih neki neudeležen pasant težko poškodovan, ko ga je pohodil stražnik na konju. Danes je ta pasant poškodbam podlegel.

Pariz, 19. febr. AA. Francosko časopisje se obsirno bavi s političnim položajem v Španiji. Listi menijo, da je kraljev položaj zelo resen, dasi se mu je posrečilo za trenutno premagati republikance. »Le Matin« pravi, da je Španija na poti k diktaturi in da se opira Aznarjeva vlada na bajonete namesto na zaupanje ljudstva. Vest o izbruhu splošne stavke se zaenkrat ne potrjuje. Splošno pa menijo, da bo monarhistična vlada zelo poslabšala položaj.

»Le Journal« objavlja razgovor s bivšim španskim zunanjim ministrom Santiagom Albo, ki živi v Parizu in ki ga smatrajo za najspodobnejšega španskega politika. Alba pravi, da je nova španska vlada je začasna in da vse odvisi od načina, kako bo znala zajamčiti svoj bodev potek volitev v ustavodajno skupščino.

»Le Journal« objavlja razgovor s bivšim španskim zunanjim ministrom Santiagom Albo, ki živi v Parizu in ki ga smatrajo za najspodobnejšega španskega politika. Alba pravi, da je nova španska vlada je začasna in da vse odvisi od načina, kako bo znala zajamčiti svoj bodev potek volitev v ustavodajno skupščino.

Po poročilih je sedaj uspeša pomirjevalna akcija med obema skupinama. Pop-Kristova so odvedli v glavni stan Ivana Mihajlova, kjer sta se oba voditelja pobotala in sklenila mir. Istočasno je izjavil voditelj protogorovcev Ciril Perlićev, da preneha njegova skupina z bojem in da se razide. Mir pomeni torej zmago radikalne struje v makedonski organizaciji ali takozvane IMRO (Makedonska revolucionarna organizacija). Protogorovcem je dano na razpolago, da se priključijo Mihajlovi skupini ali da sploh izstopijo iz makedonskega gibanja. Mirovni sklep proglašata tudi amnestijo.

Reorganizacija tržaškega tiska

Preteklo soboto je izšla v Trstu zadnja številka »Fiamme«, glasila fašističnih sindikatov, ki ga je ustanovil poslanec Domenighini, nekdanji tajnik delavskih sindikatov in voditelj radikalne struje »pristnih« Italijanov v boju zoper tržaške »avstrijakante«.

Napoveduje se konec tudi uradnega glasila fašistične stranke »Popolo di Trieste«. Doslej je list vzdrževala fašistična stranka z državnim denarjem; njegova naklada znaša komaj 7000. Vsled finančnih težkoč je bila vlada prisiljena črtati ali vsaj znižati podporo raznim fašističnim ustanovam, kakor balili in dopolnjeni, in tudi listom. Postavljeno je bilo načelo, naj se listi gospodarsko osamosvojijo; sicer naj prenehajo. Tako je vlada sklenila

ustaviti podporo »Popolu« pričeni s 1. februarjem. Vlada je namreč menila, da je »Popolo di Trieste« odveč, ker je »Piccolo« že dovolj fašističen in se poleg tega vzdržuje brez vladne pomoči. Piccolov lastnik senator Mayer je pred letom pomagal Popolu iz finančne stiske in plačal njegove dolgove v znesku 750.000 lir; tedaj je postal Popolov ravnatelj eden izmed Piccolovih urednikov. S tem si je sen. Mayer že zagotovil vpliv pri listu. Vse kaže, da bo »Popolo« odslej izhajal kot popoldansko glasilo »Piccola« in da se ustavi »Piccolo della sera«, ki je zelo pasiven. Tržaški fašisti se v Rimu trudijo, da bi rošili svoj list. Milijonarju Mayerju se ne mudi in mirno čeka, da mu zrelo jabolko samo pade v roke.

Posredovanje Anglije v grško bolgarskem sporazumu uspešna

Belgrad, 19. februarja. 2. Danes se je vršila seja upravnega odbora privilegirane Agrarne banke, na kateri se je razpravljalo o prošnjah za podelitev kreditov. Sklenilo se je razdeliti 200 milijonov dinarjev posojil posilcem.

Belgrad, 19. februarja. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je predpisal pravilnik o specializaciji v socialni higieni in pravilnik o prirejanju tečaja iz socialne medicine.

Roparski morilec v rokah pravice

Zloglasni vlomilec Ivan Lakner — priznal umor

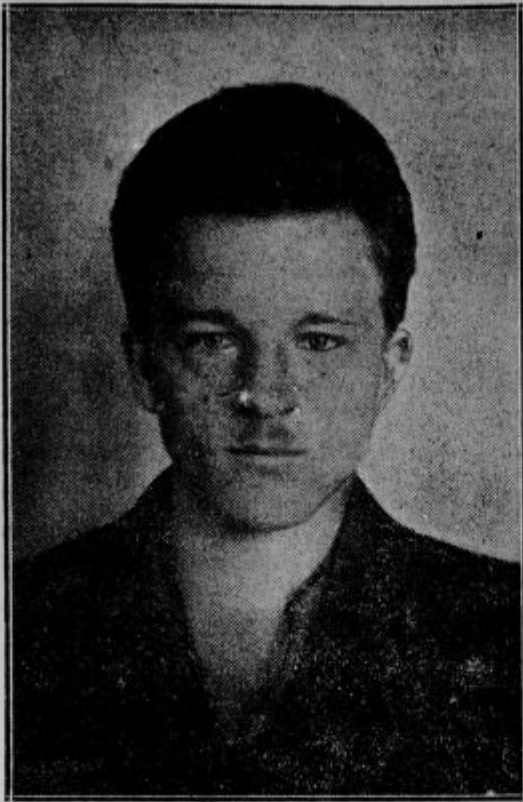
Ljubljana, 19. februarja.

Zverinski umor v petek 13. februarja v Mengšu, pri katerem je bil na tako živinski način umorjen blagi in svobolasi duhovnik, 71 letni župnik g. Franc Kušar, je vzbudil med našim ljudstvom vihar ogorčenja. Čeprav med našim ljudstvom taki zločini, kakor so umori in posebno še roparski umori, vzbude ponavadi vedno veliko razburjenje in vznemirjenje, vendar pa je umor v Mengšu po svoji bestialnosti presegal skrajno mejo onega, kar se je do sedaj našemu ljudstvu zdelo še možno. 71 let je bil star umorjeni župnik, 81 let je posel svoje ovčice v veliki mengoški fari, nikomur ni v življenju napravil nič zalega, za vse svoje farane je skrbel in jih vodil v duševnem, pa tudi v materialnem oziru jim je pomagal. Nešteto skritih dobrih del je napravil pokojnik in daleč naokoli so vedeli berači za njegovo dobrotljivost, čeprav ni pokojni župnik sam nikdar nikomur niti z besedico omenil, kaj je dobrega že komu storil.

Ali ni čudno, da je ljudstvo, ki je izvedelo za skrajno ogabni umor v Mengšu, stopnjevalo svojo nejevoljo in ogorčenje do skrajnosti ter povsod in pri vsaki priliki zadnje dni dajalo duška svojemu globokemu zgražanju nad tem zverinskim zločinom. Vse ljudstvo brez izjeme je bilo v svojem klicu po zadoščenju nad tem umorom složno v tem, da morilec ne sme uiti pravilni kazni.

Policija je osumila poleg mnogih drugih tudi Lojzeta Stefančiča, ki je bil v terek aretiran, vendar pa je izpričal svojo nedolžnost in je preiskava proti njemu ustavljena.

Ko so privedli v Ljubljano Ivana Laknerja, je zopet izbruhnulo ono ogorčenje, kakor se je pokazalo, ko so privedli po nedolžnem osumljenega Lojzeta Stefančiča. Obenem pa je tudi vse začutilo zadoščenje, ko se je z vso gotovostjo zvedelo, da je Lakner pravi morilec, in ko je morilec sam priznal umor, da je pravica le uspela in da zločinec ni ušel roki pravice.

Morilec Ivan Lakner.

Kako je bil morilec prijet

Izdala ga je lastna neprevidnost

Sevnica, 19. februarja.

Vse dolensko Posavje, osobito kraji ob zagrebški železniški progi, so danes pod najglobljim vtisom vesti, da so orožniki v Radni naposled prišli pravega morilca župnika g. Franca Kušarja. K aretaciji je mnogo pripomogel neki krojaški mojster iz Studenca. Igralo pa je veliko vlogo tudi naključje, odnosno neprevidnost morilca samega. Vest o aretaciji se je bliskovito razširila po vsem Posavju in je med prebivalstvom vzbudila popolno zadoščenje in odobravanje, da je prišel zverinski morilec po dolgih zasledovanjih pravici v roke.

Na sevnjsko postajo je davi pred 6. prispela orožniška patrulja, ki je vodila v sredi močno uklenjenega slabotnega mladeniča, ki je prihuljeno in skoraj malomarno zrl predse ter se tu in tam čudno posmeheval. Fant je bil tudi na nogah z verižico zvezan, tako da je bil vsak beg nemogoč. Potniki, ki so vetopali v jutranji vlak proti Zidani mostu, so z ogorčenjem motrili morilca, čim so doznali, kakšen nagnusen zločin ima na svoji vesti. Orožniki, kaplar Sašek in orožnik Osto- vič sta čuvala zločinca in dajala potnikom le kratke odgovore na njih vprašanja. Zločinca sta orožnika spravila v poseben kupe. Med potjo, osobito na postajah so vsi drli h kupeju, kjer je sedel morilec Ivan Lakner. Ta je vso pot kadil cigarete in si privoščil tudi mnogo jedače.

Morilec Lakner je prišel v ponedeljek 16. pozno v noč v Studenec, veliko in lepo vas, ki šteje okoli 500 prebivalcev in leži visoko v hribih, kamor je prav težaven dostop, zlasti iz Radne, kjer se nahaja orožniška postaja, pod katero spada ta kraj. V Studencu stanujejo Laknerjevi starši, oče Janez, invalid, ki izdeluje razno suho robo, osobito kuhališče in žlice ter mati Margareta, ki nosi prodajati suho robo po raznih krajih, zlasti po sejnih. Starši imajo v Studencu v najemu malo kočo in dve njivi.

V ponedeljek ponoči se je malopridni sin priklatil domov. Kratko je pozdravil očeta in mater, ki sta se zelo čudila, kako je to, da je sin tako čedno oblečen. Sin je dajal na razna vprašanja staršev kratke in deloma nejasne odgovore. Pokazal pa je, da ima pri sebi mnogo denarja, trdeč, da si ga je pač pošteno z raznimi kupčijami prislužil. Na pustni terek je sin ves dan ostel doma. Spal je v sobi s starši vred. Tudi na peplinično sredo se ni ganil iz hiše. V sredo dopoldne je po materi poslal svojo, pri Preskerju v Ljubljani kupljeno obleko domačemu krojaču z naročilom, naj mu obleko očisti in zlika. Krojač je prevzel obleko. Nova obleka je bila močno povaljana in je dišala

po senu. Lakner se je namreč od sobote do ponedeljka popoldne skrival po raznih manj obljubljenih krajih ljubljanske okolice. Spal je po kozolcih v senu. V ponedeljek ob 6 zvečer pa se je prikladal na glavni kolodvor. Kupil si je vozni listek do Sevnice. Na glavnem kolodvoru ga ni nihče spoznal. Brezbrižno je sedel v kupe zagrebškega potniškega vlaka.

Ko je domači krojač v Studencu vzel Laknerjevo obleko v roke, da bi jo zlikal, je presenečen opazil, da se nahaja v notranjem žepu debelo rejenca listnina, v kateri je bilo 2000 Din gotovine in hranilna knjižica ljubljanske pošne hranilnice z vlogo 8000 Din. Lakner je sam ta znesek naložil na svoje ime. Ker je krojač poznal natančno družinsko in materialne razmere Laknerjeve družine, mu je postalo takoj sumljivo, da ta denar mora izvirati iz kakšnega nepoštenega dejanja, ker mu je bilo tudi znano, da je mladi Lakner nepošten in drzen tat. Po neki deklici je odposlal orožnikom v Radni pismo, v katerem jih je kratko obvestil o bogastvu mladega Laknerja.

Orožniška patrulja, obstoječa iz kaplara Saška in orožnika Ostoviča, je takoj nato krenila po težki, močno zasneženi poti v Studenec. V Laknerjevo hišo sta stopila okoli 8 zvečer. V sobi je vladal mir. Starši so se nekoliko ustrašili prihoda orožnikov. Sin je sedel za mizo. Brez večjih ceremonij je kaplar Sašek pojasnil Laknerju namen prihoda in mu napovedal aretacijo. Že doma je brez vsakih olajšav priznal svoj ogabni zločin. Priznal je čisto in z nasmeškom:

»Saj veste, kaj sem naredil. Res je. Tistega starega hudiča v Mengšu sem zaklal...«

V sobi se je nato odigral naravnost dramatičen prizor. Starši so začeli jokati in sinu očitali, zakaj da jim je napravil tako sramoto. Sin se je mirno dal vkeniti in orožniška patrulja je nato v največjem snežnem viharju krenila iz Studenca nizdol proti Radni. Neprestano je močno snežilo, tako da se ni videlo niti par korakov pred sabo. Hoja je bila naporna. Okoli polnoči je patrulja prispela na orožniško postajo v Radni pri Sevnici. Radna je malo naselje, kjer se nahaja lep salezijski zavod. Na postaji je bil Ivan Lakner kratko zaslišan. Priznal je vse in v glavnih obrisih opisal vse, kako je izvršil umor župnika Kušarja in kaj je po zločinu počel. Ni kazal niti najmanjšega kesa.

Lakner je spal v orožniški sobi. Zleknil se je kar pod kaplarovo posteljo, kjer je pogrnil toplo odejo. Baje je Lakner spal tako mirno, kakor naj-nedolžnejši otrok. Zgodaj zjutraj se je zbudil, umil in se nato zopet dal ukeniti.

Morilca vozijo po Ljubljani

Konfrontacija — Kam je skril denar

Ljubljana, 19. februarja.

Danes dopoldne so pripeljali v Ljubljano brezposelnega delavca Laknarja Ivana, katerega so orožniki prijeli v Radni pri Sevnici in kateri je orožnikom kakor policiji svoj zločin priznal.

Potniki, ki so se vozili v istem vlaku, s katerim so orožniki peljali zločinca v Ljubljano, pripovedujejo, da se je Laknar obnašal zelo čisto ter je prostodušno pripovedoval o zločinu vse, kar ga je kdo vprašal. Smejoč se, je dejal: »Če mi daste cigareto, vam bom vse povedal.«

Tudi v Ljubljani, ko je Laknarja policija prepeljevala po mestu na razne kraje, kjer je po lastni izjavi fant menda skril svoj rop, se je aretiranc obnašal zelo hladnokrvno ter znova in znova čisto zatrdjeval, da je vse tako, kakor pravi on.

Lakner po umoru.

Laknar trdi, da je vzel umorjenemu župniku Kušarju v Mengšu skupno nekaj okrog 18.000 Din. Po izvršenem zločinu je odšel peš iz Mengša do Ježice, kjer je prenočil v nekem kozolcu. V soboto zjutraj se je napotil v Ljubljano, kjer je v neki gostilni na Poljanski cesti vzel dvolitersko vinsko steklenico (Stefan), v katero je spravil nekaj denarja ter ga potem v steklenici skril pod Čevljarskim mostom v Ljubljani. To je storil dopoldne okrog deseti.

Steklenice in denarja ni.

Takoj po kratkem zaslišanju na policiji so Laknarja s policijskim vozom odpeljali k Čevljarskemu mostu, senapotali pod nje-

gove železne oboke, prebrskali in z lopato premetali tamkaj ves sneg, toda steklenice niso našli. Zdej ni jasno, ali se Laknar laže, ali pa je morda steklenico kdo odnesel, ko je prej opazoval Laknarja, ko jo je skril.

Seveda se je ob Čevljarskem mostu takoj zbrala ogromna množica ljudi, ki je z rado- vednostjo in sprimernimi komentarji sledila zanimivi reprodukciji pod mostom. Ljudje so stali na obeh straneh in ob bregovih ljubljanske ter napeto pričakovali, kdaj bosta orožnika zločinca spet prignala na most, da ga bodo lahko videli. Spodaj pod mostom pa so pridno brskali po snegu, Laknar pa je lepo stal na cementnem robu pod mostom ter pripovedoval, kje naj iščejo. Čimbolj je bilo preiskovanje brezuspešno, tembolj za trdno je Laknar zatrdjeval, da je steklenico z denarjem res skril pod mostom ob neki kamen.

»Pa ja vem, tle sem ga dejale, — namreč kamen — pa flašo zraven.«

»Kdaj?«

»Dopoldne, okrog deseti je bilo.«

Ko so ga prijemali, zakaj pripoveduje izmišljene bajke o steklenici in denarju, ki ga ni, je kakor jezo odvrnil:

»Kaj bom tajil, denar itak ne bo moj!«

Policijski voz z detektivki ter z uklenjenim Laknerjem je nato oddrpal po ulicah proti Poljanski cesti, kjer je Laknar baje ukradel steklenico v neki gostilni. Spotoma pa je Laknar naenkrat dejal, da je tista gostilna na Sv. Petra cesti.

Z Laknarjem so nato detektivki in orožniki izstopili pri Lavtjarju na Sv. Petra cesti. Laknar je stopil v vejo ter takoj pokazal mizo, pod katero da je dvolitersko steklenico

našel in vzel. Nobeden v gostilni pa tega dejstva ne potrdi. Gospodinja pravi, da imajo pri hiši tri dvoliterske steklenice, ki da so še vse na svojih mestih ter da ni bila v zadnjem času nobena ukradena. Četrta dvoliterska steklenica, ki so jo še imela, je bila zadnjič ubita. To je povedala gospodinja sama, ki pravi, da se ji je steklenica razpočila v kleti, ko je bila z vinom napolnjena. Sploh pa v veži, tamkaj pod mizo, kamor je tako določeno pokazal Laknar, da je steklenico vzel, nikoli steklenice niso stale. Tudi Laknarja samega se nobeden v hiši ne spominja in ga nihče ne pozna. Vsi zatrdjujejo, da tega človeka v svoji gostilni še niso videli.

Tako se je tudi ta trditev Laknarja izkazala za neresnično, kljub temu, da jo je znova in znova zatrdjeval in pri tem glasno preklinjal, češ zakaj mu ne verjamejo.

Konfrontacija pri Preskerju

Ob približno trideset na 12 se je policijski voz, v katerem je sedel uklenjeni Lakner in ga je čuval en orožnik, ustavil pred Preskerjevo trgovino na Sv. Petra cesti. V trgovini pa sta bila samo prodajalka Ljudmila Haller in pa trgovec Anton Presker, med tem ko Vladimirja Preskerja ni bilo. Z voza je stopilo približno osem policistov in orožnikov, ki so vprašali po Vladimirju Preskerju. Njegov brat Anton Presker je dejal, da ga žal ni doma, pač pa da more povedati isto tudi Ljudmila Haller. Hallerjeva je stopila k vozu, pogledala na uklenjenega zločinca in dejala: »Ta je pravil! Morilec Lakner ni ugovarjal niti z besedico. Trgovec Anton Presker, ki je v soboto le od daleč videl Laknerja, je tudi potrdil: »Ta je pravi in nihče drugil! Lakner je bil seveda oblečen v isto obleko in čepico, ki jo je kupil v soboto.«

Trgovec Anton in Vladimir Presker sta prišla na sum, da je morilec najbrže pri njiju kupil obleko, šele v nedeljo zjutraj. Popoldne je bilo namreč objavljeno, da je morilec velike postave, med tem ko je Lakner prav majhne in šibke postave. Anton Presker je svak policijskega detektiva gosp. Repšeta in temu je v nedeljo povedal: »Mlad človek je pri meni kupil danes z gotovim denarjem obleko! Potem je Repšet uveljavil vse podrobnosti in Repše je dejal: »Ta bo pravil! Takoj nato je policija seveda zaslišala oba Preskerja in dobila pri njiju

prvi točni opis morilca.

Trgovec Presker je dal policiji tudi vzorce kupljene obleke, ki jih je policija obdržala in danes ugotovila, da je to prav tisto blago, ki ga ima Lakner na sebi.

Lojze Stefančič pa je bil predvsem aretiran zato, ker je morilec Lakner dejal pri Preskerju, da je Dukičev delavec. Lakner sam pa ni bil delavec, saj je bil šele pred kratkim izpuščen iz zapore.

Opoldne so nato poklicali na policijo trgovca Vladimirja Preskerja, ki je v aretirancem Laknerju spoznal onega, kateremu je dan po zločinu, v soboto dopoldne prodal obleko.

Trgovcu Preskerju se je čudno zdelo, da ima človek toliko denarja. Vprašal je torej zločinca, kje dela in če ima dovolj denarja prihranjenega. Lakner je odvrnil, da je celo leto delal pri stavbi in trdil, da si je prihranil okrog 7000 Din.

»Saj vam denar vendar lahko ukradejo. V hranilnico ga vložite!«

Tako je svetloval trgovcu Laknerju, ki je potem v resnici nekaj denarja vložil v neko ljubljansko hranilnico.

Kdo je Ivan Lakner

Lakner Ivan je bil rojen 1. julija 1911 v Nevljah pri Kamniku, kjer pa ni dolgo živel in je tamkajšnjim ljudem sploh nepoznan. S starši se je nato preselil v občino Studenec v krškem okraju, kamor je pristojen. Tam so ga orožniki tudi našli in aretirali, dasi je sicer v sodnih spisih zaznamovan kakor človek brez posla in stalnega bivališča.

Lakner je bil radi tatvine do osemkrat kaznovan, medtem enkrat na sedem mesecev ječe. Zadnjičkrat je bil zaprt 18. decembra lani, ko so ga aretirali, ker se je vtihotapil v podstrešje trnovskega župnišča v Ljubljani z namenom, da izvrši v župnišču kakšno tatvino. Na podstrešju ga je opazila sestra g. kaplana ter ga nato zaklenila in stekla na policijo. Lakner je bil zaradi tega obsojen na 14 dni zapore ter 30. decembra lani izpuščen.

Dalje je bil Lakner osumljen vloma v gostilno Požar v Zalogu. Tudi zadnjič, ko je bil izvršen vlom v župnišče na Ježici, je bil radi suma aretiran Ivan Lakner skupno s tovariši, s katerimi je v družbi popival okrog Ihana. V preiskovalnem zaporu je bil od 22. do 31. januarja izpuščen je bil zaradi tega, ker mu v loma na Ježici niso mogli dokazati; trdil je namreč, da je tisto noč spal v Ljubljani pri Tišlerju v Kolodvorski ulici. V resnici se je ugotovilo, da je bil tisti večer Lakner Ivan vpisan v knjigo tujecev pri Tišlerju, vendar pa je zdaj zelo dvomljivo, če je Lakner tamkaj tisto noč tudi v resnici spal. Prebrisancu in ponovnemu vlomcu pač ni bilo težko, se zvečer iz gostilne izmuzniti in se potem vrniti, medtem pa je lahko izvršil vlom na Ježici. Morda bo zdaj, ko ga bodo ponovno o tem zaslišali, priznal tudi ta vlom.

Ivan Laknar je tedaj znan falot, ki se je menda najraje udeleževal po župniščih na deželi. Zdej je končno padel pravici v roke. V smislu zakona je premlad, da bi ga mogla zadeti smrtna kazen, ki bi jo brez dvoma zaradi svojega tako zverinskega umora zaslužil.

Kakor smo izvedeli, zasleduje Laknerja zaradi raznih hudobij tudi sodišče v Novem mestu.

Od zločina do zločina

Laknar je vlomil tudi v Metliki.

Metlika, 19. februarja.

Komaj je Lakner prišel iz sodnih zaporov, se je že spravil na vlomilske in tatinske posle. S svojima starima znanecema Valentinom Fertičem in Lampretom se je odpeljal na Dolensko v Metliko. Tu so vsi trije 4. febr. ponoči vlomili v trgovino Martina Pečariča. Iz blaginje so odnesli okoli 20.000 Din in mnogo raznega manufakturnega blaga. Več dni so veselječili in dobro živeli. Plen so si med seboj razdelili. Orožniki so po daljših poizvedbah naposled dognali identiteto gori omenjenih vlomilcev.

Ti so prišli v Ljubljano. V ponedeljek, 16. februarja popoldne je na glavnem kolodvoru tam službojoči detektiv prijel Valentina Fertiča, ki je med zaslišanjem na stražnici tudi omenil, da mu je Lakner pri slovesu v petek, 13. t. m. dejal:

»Midva (z Lampretom) greva v Mengeš. Tam je star župnik, ki je nama pred kratkim odklonil prenočišče, češ da ju ne more sprejeti pod streho niti ne v hlevu, ker bi se ju krave bale. Župnik ima denar. Če nama ne bo dal, kar bova zahtevala, ga pa zakoljeva.«

Lakner izvrši rop in umor

Zločinec, kakršen je Ivan Lakner, ne ljubi rednega dela. Tudi Ivan Lakner ga ni in je zato kljub svoji mladosti postal pravi izrodek človeštva. Preživljal se je pretežno s tatvinami. Tako je bil tudi večkrat v Mengšu in je prosičal pri župniku Francu Kušarju. Vda-sih ga je prosil za kakšno malenkost, včasih pa za prenočišče. Tudi v petek, dne 13. februarja se je popoldne zglasil pri župniku in prosil, naj mu dovoli prenočevati v župnišču. Župnik mu je to odklonil. Pozneje, ob 7 pri večerji je župnik ta slučaj omenil svojim sestram. Dejal je: »Danes je bilo toliko beračev in potepuhov tukaj, da me je bilo kar strah. Eden je celo prosil, če bi smel v župnišču prenočevati, pa mu nisem dovolil.«

Lakner, ki je imel trden namen, vsaj oropati, če ne že tudi umoriti župnika Kušarja, se je tedaj skril v podstrešje. Ko je bil Lakner skrit v podstrešju, pa je župnikova sestra Klara ugotovila, da so ji izginili trije kovači iz nočne omarice. Sestre so tedaj pričele preiskovati vse župnišče in so odšle tudi v podstrešje. Tam je bil Lakner skrit v temnem kotu. Ko je slišal, da se bližajo koraki, se je naglo skril za pomol v podstrešju in ko so sestre našle v kotu njegov suknjič ter ga pri luči ogledovale, je naglo smuknil s podstrešja navzdol ter se skril v župnikovo pisarno. Sestre so tedaj trdno zaklenile železna vrata od podstrešja, da Lakner ni mogel več po svoj suknjič.

Kako je bil umor izvršen, je našim čitateljem že znano. Lakner je bil ves srdit na župnika Kušarja, ker mu ta že drugič ni dovolil prenočevati v župnišču. S pravim zločinskim veseljem in sadizmom je dvakrat naglo zabodel župnika v goštanec in z nožem potegnil v navpični smeri navzgor do brade ter mu prerezal aorto pod vratom. Župnik najbrže ni imel niti časa, da bi kričnil, temveč je samo omahnil na kup drv pri peči, ki so se zrušila pod njim. Udarca sta bila tako divja, da je morilec s svojim nožem izbil župniku še celo en zob. Morilec je nato z vso hladnokrvnostjo odšel v sosedno župnikovo spalnico in si tam v umivalniku umil roki ter si jih obrišal v brisači. Mokro in krvavo brisačo pa je nato vrget župniku na obraz, najbrže ga je pričela malo vest peči, ali pa je hotel dati duška svojemu preziranju do župnika. Nato je morilec prebrskal predal župnikove pisalne mize in našel v njem ključ do župnikove velike Wertheimove blaginje v spalnici. Koliko je bilo denarja v župnikovi blaginji, ni točno znano. Lakner trdi, da ga je našel 25.000 Din. Neugoden slučaj je namreč nanesel, da je župnik vsak dan oddajal denar na pošto, prav tedaj, to je v petek, pa je to slučajno opustil. Zato je bil plen morilca še večji. Po umoru in ko je ugrabil denar, je Lakner naglo izginil iz župnišča. Lakner je bežal tako hitro iz župnišča, da ni niti zapahnil vežnih vrat za seboj. Skočil je preko vrta čez plot in je nato nekaj časa begal ob potoku Pšati sem in tja. Potok Pšato je prebredel dvakrat. Končno je v globokem snegu le našel smer na cesto in jo preko Trzina mahnil na Dunajsko cesto. Dolgo je korakal do Ježice, kjer se je splazil v neki kozolec in tam zaspal.

Morilec pride v Ljubljano

Si kupi novo obleko.

Se zgodaj zjutraj je morilec vstal in se odpravil proti Ljubljani. V soboto zjutraj ob 8 je prišel na Sv. Petra cesti v trgovino Antona Preskerja v hiši št. 14. Vstopil je v trgovino in dejal:

»Obleko sem prišel kupiti!«

V trgovini je bil trgovčev brat in solastnik trgovine Vladimir Presker in pa prodajalka Ljudmila Haller. Oba sta bila takih kupcev že navajena in se redno dogajata, da pride kakšno oblečen delavec ter kupuje novo obleko. Zato se jima ni zdel prihod slabotnega mladeniča prav nič sumljiv. Mož je bil oblečen v rjav suknjič, toda ni imel povravnika, ki ga je pustil v Mengšu. Na hlačah je bil na kolenih nekoliko razcefran. Vladimir Presker je vprašal mladeniča: »Nemara modro, kaj?« »Pa dajte, je odvrnil kupec. Trgovec mu je dal obleko iz modrega suknja. Mladenič jo je površno pomeril. Izbral je nato še črno zimsko suknjo iz finega palmeston blaga z zametnim jvratnikom, nato pa še sportno čepico iz rjavega blaga. Mož očito še nikoli ni bil primerno lepo oblečen in se je trgovec malo namuznil, ko je kupil mladenič k črni zimski suknji rjavo čepico.

G. Presker je nato vprašal kupca: »Kaj ste prišprali denar?« »Da, prišpral sem ga. Sem delal eno leto pri Dukiču in sem si prišpral približno 7000 Din. Sedaj grem pa v Sarajevo.« Mož je izlekel šop samih kovačev za 1000 dinarjev in en tisočak. Trgovec in prodajalka pa sta videla, da ima fant še več denarja. Fant je nato kupil še eno brisačo, eno kravato, en šal in dva robca. Trgovec mu je naračunal 1776 Din. Mesto, da bi fant denar lepo našel, je porinil trgovcu tisočak in šop kovačev, tako da mu je moral trgovec iz tega šopa še odšteti znesek, ki mu je ostal.

Mladenič je nato vzel obleko, kravato, šal in robca ter dejal trgovcu: »Suknja mi je v plečih nekoliko preširoka. Dajte jo malo speti, jaz se grem pa tačas kopat in pridem čez eno uro nazaj.« Morilec je odšel iz trgovine in odšel v smeri proti kopališču. Morda se je šel res kopat, gotovo pa je, da jo je mahnil v Dalmatinovo ulico in se tam splazil v hišo št. 7, last dr. Kušarja, dr. Fetiča in Staneta Jesenka. V kleti te hiše se je Lakner preoblekel. Svoje stare cunje je pustil tam, kjer so jih pozneje tudi našli in izročili policiji.

Ko se je Lakner preoblekel, je prišel v Preskerjevo trgovino, vzel svojo suknjo in odšel.

V Ljubljani se je morilec nahajal do ponedeljka zvečer, torej v soboto ves dan, v nedeljo in v ponedeljek, ter je z zanimanjem prebiral časopisna poročila o umoru v Mengšu. Lakner pravi sam, da je dober del denarja skril pod sneg pod Čevljarski most, kar ni izključeno. Vendar pa policija danes tega denarja ni našla in ie verjetno, da je kdo Lak-

nerja pri njegovem delu opazoval ter si potem ta denar s 15.000 Din prilastil.

Pri Laknerju so danes našli hranilno knjižico Poštne hranilnice na njegovo ime in glasečo se na znesek 8000 Din, v gotovini pa so našli pri njem 2170 Din.

Morilec v župnikovi srajci

Do sedaj še neznana okolnost je bila, da je imel morilec Ivan Lakner na sebi tudi nekaj župnikove obleke, ki jo je po umoru ukradel v župnikovi spalnici. Ko so namreč danes popoldne zaslišali Laknerja, so opazili, da ima na sebi ne navadno fino srajco. Vprašali so ga: »Kaj si tudi to srajco kupil?« Morilec pa je cinično odvrnil: »Ne, to srajco sem ukradel župniku, ko sem mu vrnil prerezal.« Vprašali so ga nato: »Kam si dal pa svojo srajco?« Morilec pa je mirno povedal: »Ja, veste, moja srajca je bila čisto krvava. Sem jo pač v peč zatlačil in si izbral eno župnikovih. Saj so »žokni« (nogavice) tudi župnikovi. In »laj-belček« tudi.« Morilec je moral te stvari sleči. Kriminalni okrajni nadzornik gosp. Goršič pa se je s temi stvarmi takoj odpravil v Mengeš in vprašal tam župnikove sestre, če so te stvari res župnikova lastnina. Vse tri sestre so jokaje spoznale, da so srajca, telovnik in nogavice res tiste, ki jih je včasih nosil župnik. S tem je podan tudi nov in neposreden dokaz, da je Lakner zaklal župnika Franca Kušarja.

Uradno poročilo

Ljubljana, 19. februarja. AA.

Včeraj dne 18. februarja popoldne je zvečala žandarmerijska postaja Radna pri Sevnici, da se je v Studencu nenadoma pri svojih starih pojavil Lakner Franc, star 19 let, kateri razpolaga z večjo vsoto denarja, dasi je daleč naokrog znano, da je delomirnež in klatež, ki nima nikoli denarja. Lakner je namreč redkokdaj zahajal domov in še takrat se je malo časa zadrževal doma. Organi žandarmerijske postaje Radna so takoj izsledili Laknerja na njegovem domu ter ugotovili, da je poslal obleko krojaču Blažu Majcenu v Studencu na likanje. Kmalu so ugotovili, da je Lakner razen nove obleke tudi v posesti okoli 2000 Din gotovine in ene hranilne knjižice poštne hranilnice, na katero je na svoje ime po izvršenem roparskem umoru v Mengešu naložil 8000 Din.

Lakner, videč, da se iz zagate ne bo mogel izvleči, je nato priznal, da je on izvršil roparski umor na župnika Kušarju Francu v Mengešu. Žandarmerijski podnadrednik šašek Ivan in žandar Ostovič Daniel sta danes s prvim osebnim vlakom eskortirala Laknerja v Ljubljano ter ga oddala upravi policije v nadaljnjo preiskavo, ker se pri upravi nahajajo že številna corpora delicti. Uprava policije je pa tudi še tekom pred večerajšnjega in včerajšnjega dne aretirala dva tovariša Laknerja in sicer Fertiča Valentina in Lampreta Antona, s katerima je bil Lakner do zadnjega časa, z enim celo še 13. t. m. do odhoda v Mengeš, v stalni družbi in zvezi. Oba aretiranca sta po aretaciji na policiji izpovedala, da je suk-njič, ki ga je morilec po izvršenem umoru v Mengešu pustil na podstrešju, nosil Lakner Ivan, kateri je pred nekaj dnevi izginil iz Ljubljane. Aretirani Lampret Anton je imel ob aretaciji dne 18. t. m. na sebi ono kravato, katero je Lakner Ivan kupil dne 6. t. m. v neki trgovini v Pražakovi ulici, istočasno ko je kupil površni suk-njič v trgovini Koser v Kolodvorski ulici, katerega je nato po umoru pustil v podstrešju župnišča v Mengešu.

Lampret je tudi spoznal ter priznal, da je obleka in čevlji, kar je dordevni roparski morilec zjutraj dne 14. t. m. po izvršenem dejanju odrgel v neki kleti v Dalmatinovi ulici v Ljubljani, last Laknerja. Obstojata sum, da sta bila Lakner in Lampret za dejanje že naprej zgovorjena, toda se je po izjavi Laknerja Lampret pred odhodom iz Ljubljane skesal ter ni prišel na dogovorjeno mesto.

Lakner je pri zaslišanju navedel, da je po umoru župnika v Mengešu vzel istemu iz žepa ključ-če od blagajne ter našel v blagajni denarja okoli 30.000 Din, katerega je seveda odnesel. 2000 Din je izdal za novo obleko, da izbrše sled za seboj, 8000 Din je naložil v hranilnico, 15.000 Din je pa baje skril pod mostom v Ljubljani, ostanek se je pa našel še pri njem.

Onega denarja, ki ga je po njegovi trditvi skril pod mostom, se dosedaj še ni našlo in je mogoče, da ga je že kdo odnesel. Trgovci, kjer je Lakner kupil prvo in drugo novo obleko, so ga pri konfrontaciji spoznali za pravega. Lakner ima pa v zvezi s svojimi komplici na vesti še več vplomnih tatvin. Priznal je tudi, da je dne 6. t. m. podnevu ukradel pri županu Karlu Jeršinu v Rudniku št. 18 3800 Din gotovine, katero je vzel v sobi iz nezaklenjene omare, med tem ko so bili domači izven hiše. Na Laknerja se tamkaj spominjajo, da je prosil krih, pri tem porabil priliko za tatvino.

Lakner je bil dosedaj ljubljanski policiji dobro znan tat ter je bil nazadnje od policijskih organov radi postopanja in suma tatvine aretiran že 3. t. m., a je bil radi pomanjkanja dokazov zopet izpuščen na svobodo. Nasilen pa imenovani dosedaj ni bil. Radi tatvine in vlačuganja je bil Lakner predkaznovan že osemkrat. Po končani preiskavi pri upravi policije bo Lakner izročen v zapore deželnega sodišča v Ljubljani.

Autobus zgorel

Mokronog, 19. febr.

Včeraj popoldne je zgorel na cesti avtobus, ki vozi med Sevnico in Mokronogom. Avtobus bi bil moral priti v Mokronog okrog 3 ure popoldne, da pride do vlaka. Pa ga ni bilo. Snoci smo v Mokronogu izvedeli, da se ne bomo smeli več zanašati na ta avtobus, ker ga ni več. Zgorel je na cesti med Sevnico in Mokronogom, ko je vozil proti Mokronogu. Radi velikega snega je zavozil baje v občestni jarek. Ko ga je šofer hotel pognati iz jarka, je motor odpovedal, nastala je eksplozija in ves avto je zgorel. Ljudem se ni nič zgodilo.

Ravno temu šoferju je lansko pomlad tudi zgorel luksuzni avto med Lakencami in Mokronogom. — Kajpada je to le slučajna nesreča in smola tega šoferja, ki je sicer previden in dober voznik. Oba avtomobila sta bila že zelo stara in oba že zaslužila svoj pokoj.

Smrt na zlati poroki

Vicenza, 19. febr.

Iz vasi San Tomio di Malo poročajo: Giovanni Battista Busatto, star 77 let in Ana Busatto, rojena Terragnolo, stara 72 let, sta praznovala te dni zlato poroko. Ko sta se, spremljana od otrok in vnukov ter radujočih se vaščanov, podala v slavnostnem sprevodu v cerkev, se je mož, ki je pokleknil na klečalniki pred oltarjem, kjer je bil začel duhovnik brati sveto mašo, nenadoma zgrudil in ostal mrtev. Starčka je bila pred oltarjem zadela kap.

Za veliko zasavsko cesto

Deputacija zasavskih občin pri g. banu

Ljubljana, 19. febr.

Danes dopoldne je sprejel g. ban dr. Drago Marušič deputacijo županov savske doline pod vodstvom mestnega župana dr. Dinka Puca, ki so predložili spomenico, da banska uprava na merodajnih mestih v Belgradu vse potrebno ukrene za zgraditev nujno potrebne zasavske ceste. Ta zgradba je bila lansko leto že skoro sklenjena stvar, pa je iz nerazumljivih vzrokov izvršitev izostala.

Poudarjali so, da bi preuredba sedanje banovinske ceste Ljubljana-Besnica-Prežganje-Litija-Dole-Sapota-Radeče absolutno ne odgovarjala potrebam vsled silno velikih klanecv, kateri se ne dajo odpraviti. Poleg tega pa bi ta preurejena cesta ne bi zmogla vzdržati večjega avtomobilskega prometa, ker tudi ne veže večjih krajev. Poleg tega bi ta proga bila okoli 15 km daljša ko zasavska, ki bi vezala industrijske centre Litija-Zagorje-Trbovlje-Hrastnik-Zidanost pri priključkom na Celje-Mari-bor in Zagreb. Gospodarski momenti kakor tudi zahteve tujeskega prometa govore za zasavsko cesto, za katero so načrti že izgotov-

ljeni. Bila bi ogromnega pomena, ne samo za dravsko hancino, ampak iz splošno državnega stališča. Sploh je treba gledati na to, da dobi naša banovina moderno asfaltirano avtomobilsko cesto od državne meje, ki bi vezala Maribor in Zagreb-Belgrad.

Deputacije so se udeležili poleg ljubljanskega župana dr. Dinka Puca za občino in za cestni odbor litjski župan Hinko Leblinger, župan Albin Grčar in ing. Loscot iz Zagorja, Vinko Pavlin in g. Roš iz Trbovelj, Berdajs in župan Grabner iz St. Lamberta, župan Hinko Medved iz St. Jurja pod Kumom, župan Jože Pograjc in Boršič iz Polčanice, župan Poljanec in Jože Ravnikar iz Radeč. Vzlic izredno slabemu vremenu so se iz najoddaljenejših krajev zbrali vsi zastopniki interesiranih zasavskih občin.

G. ban dr. Marušič se je razgovarjal z vsemi člani deputacije in obljubil vso pomoč. Ker so tudi merodajni krogi v Belgradu za izgraditev te ceste, se nadejamo, da bo deputacija naših županov uspešna in le želimo, da še letos prično z delom, da se na ta način ublaži tudi brezposelnost.

Žalosten pogled po tovarnah

Rudnik in železarna v Storah še zaposluje use delavce - Nevarnost redukciji

Store, 18. febr.

Informacije v članku 15. t. m. »Žalosten pogled po tovarnah, bi se morale z ozirom na naše podjetje glasiti takole:

Rudnik in železarna obratuje kljub izredno slabim naročil v vseh oddelkih še vedno po ves teden in po 8 ur na dan.

Le v valjarni je moralo podjetje vsled malega števila naročil in vsled popravil, ta obrat večkrat ustaviti, toda so bili radi tega vseeno skoraj vsi delavci pri neproduktivnih delih in celo s spravljanjem snega ves čas osem ur na dan zaposleni.

Da bi pa zamogli vsem našim delavcem nuditi tudi za slučaj popolne stagnacije v naših tovarniških obratih zaslužka in jih v tej težki krizi

še dalje zaposliti, smo pričeli s popolnoma nekorištnimi pospravili v našem pred več leti opuščnem premogovniku, z melioracijo naših močvirnih zemljišč in s popravili v naših gozdovih.

Iz gornjega je razvidno, da do danes ni bil iz našega podjetja odpuščen še nobeden delavec.

Zal pa bo podjetje moralo pričeti misliti tudi na to, ako se položaj v doglednem času ne bo zboljšal, ker morajo pri takem delu vsahniti še tako globoki viri.

Želimo pa sami, da bi do tega ne prišlo, tako v interesu naše industrije kakor tudi v interesu našega delavstva, čejar dobrobit nam je vedno na srcu.

Ravnateljstvo
rudnika in železarne v Storah.

V boju s stražnikom ranjen

Žalosten konec jeseniškega pusta.

Jesenice, dne 18. II.

Pustni torek bi bil na Jesenicah minul brez vsakih izrednih dogodkov, ako bi ne bilo tega nesrečnega alkohola. Razum dvoje, ali troje pustnih šem ni bilo ves dan videti nobenih nerodnosti na cesti, tako da skoro ni bilo poznati, da je pustni torek. Tovarna kranske industrijske družbe je obratovala normalno, med tem ko je druga leta veljal pust za velik-praznik in je bil opoldne vsako leto tega dne delopust. Letos pa nič in šele v večernih urah so se pričeli polniti razni lokali. Bilo je več plesnih prireditev, največ pa je bilo prometa v gostilnah, kjer so popivali, da nadomeste, kar so predpustni čas zamudili.

Tudi v Bremčevi gostilni, katero ima v nagemu g. K. Birsu, se je pri vinski kapljici nabralo mnogo bratcev, katerim niti na misel ni prišlo, da bi šli ob desetih, ko je gostilničarka napovedala policijsko uro, domov, oziroma iz lokala. Pili so dalje in se nikakor niso dali ugnati. Ko je nekoliko po enajstih prišel napovedati policijsko uro jeseniški redar g. Jože Kavčič, je nastal ogenj v strehi. Navalili so nanj ter mu očitali, da nima ničesar ukazovati itd., kakor je ob takih prilikah pač običajno, ko ne govori človeški razum, pač pa alkohol. Kavčič pa je bil še toliko uviden, da je odšel iz lokala v mnenju, da bo pač gostilničar napravil red ter pozne goste izgnal iz lokala. Toda to se ni zgodilo, pač pa so prišli vinski bratci za stražnikom v vežo ter tam nadaljevali s svojimi zabavljicami, se zaletavali vanj mu grozili in klub pozivu, naj takoj zapuste lokal, so se mu le rogali in nadaljevali s psovskami.

Eden izmed teh ga je začel stiskati za vrat, drugi pa mu je na nepojasnen način odpel sabljo, tako, da je padla na tla in se je torej ni mogel poslužiti pri obrambi pred napadalc. Zdjaci je redar skočil par korakov proč na stopnice ter na napadalec nameril samokres češ, da mora rabiti orožje, ako se takoj ne umaknejo ter puste v miru. Tudi to ni pomagalo, psovke so se ponavljale, ko je redar Jankotu Korošcu napovedal aretacijo, se mu je ta hotel vreči pod noge da bi mu izpodnesel tla, nakar bi bili seveda vsi napadaleci navallili na na tleh ležečega redarja in posledice tega si lahko mislimo. Se enkrat je pozval ter izrekel v imenu zakona aretacijo, ko pa tudi to ni zaleglo, je sprožil samokres baš v trenutku, ko se Korošec pripognil; da bi redarja podrli. Redar je meril napadalcu v noge, ker pa se je ta v tistem hipu pripognil, mu je s strelom zadal težko poškodbo. Kroglja mu je šla namreč skozi prsi na desni strani pod pazduho.

Toda niti to ni preprečilo napadalcev. Ranjenca so hitro odnesli v sobo ter položili na mizo, poklicali duhovnika in zdravnika, nato pa prepeljali v tovarniško bolnišnico. Redar g. Kavčič je postopal popolnoma po predpisih in streljal v silobranu tako, da njega ne zadene prav nobena krivda.

To naj bo v pouk vsem, ki mislijo, da jim ni treba pokoravati se v takih slučajih.

Drugi dokaz pa je, da je za obširno mestno občino kot so Jesenice en sam redar mnogo premalo in je nujno potrebno nastaviti vsaj še enega stražnika. Pri tej rabuki je bil ranjen tudi Mirko Volčini, toda le lahko. Vendar ni resnica, da bi bil zadobil rano po strelu kajti, stražnik je streljal samo enkrat.

Strašni streli v jetnike

Varšava 18.

V Minsku, glavnem kraju Bele Rusije, je nek jetniški paznik, ki je nadziral zjutraj jetnike, ki so se po dvorišču sprehajali, nenadoma znorel. Začel je divje streljati v jetnike in je enega ustrelil, dva pa sta se zgrudila na tla smrtno ranjena. Jetniki so se v paničnem begu vrgli proti vratom, od katerih nekatera držijo v poslopje, druga pa na prosto. Ko so prihiti drugi pazniki s poveljnikom na čelu, so mislili, da so se jetniki uprli in so začeli še oni v nesrečnike streljati. Ubili so tri, pet smrtno ranili, še več pa je lažje obstrleljenih.

Poleg teh naravnih krasot se nudi izletnikom še lep naravni bazen pod Kravicanami, ki ga imenujejo domačini »Grabljice«. Tu je dovolj prostora za kopanje in tudi globina, okoli dva in pol metra, bi pač morala zadostiti tudi najhujšemu sportniku.

Pa ne zadošča, vsaj v preteklih letih ni. Zalostno je za kulturne Ljubljančane, da moramo to povedati, pa je vendar potrebno. Dobrih deset minut od »Grabljice« se nahaja rezervuar vodovoda za izansko okolico. K temu rezervuarju je prišla lansko leto neka družba in vsi so se šli brez pomisleka kopat v rezervuar, ki je zgoraj odprt. Ljudje so seveda to kmalu zvedeli in jasno je, da je nastalo med njimi veliko ogorčenje. Take obiskovalce iške, (išanci bi najrajši videli, da se nikoli več ne pokažejo na naših tleh) opozarjamo, da bodo letos začele občine resno nastopati proti takim surovostim.

Pa tudi sicer so imeli nekateri turisti malo obzira do domačinov. Predlansko leto sta prišli dve osebi taborit. Da sta si postavili šotor, sta posekali v bližnjem gozdu 12 mladih smrekovih dreves! Jasno, da jih je oškodovani posestnik nagnal.

Če bi turisti na take reči nekoliko bolj pazili, bi dobili pri domačinih po nižjih cenah mleko in druga živila, ki jih kupujejo ob času taborjenja.

Želimo, da bi bilo v tem oziru letošnja sezona boljše!

Smrtno ponesrečen voznik

Stalcarji pri Kočevju, 17. II.

Citali smo v Slovencu, da ne bo čudno, če se bo še letošnje zimo pripetila na stalcarskem klancu večja nesreča. Pa se je res, ne sicer ravno na klancu, pač pa na vznožju, kar pa je danes možno pod klancem, je jutri mogoče na klancu.

In mi niti ne trdimo, da je ta nesreča v letošnji zimi zadnja. Snega dovolj, preorano nič, le ena proga je, ki so jo napravili vozniki sami, a to je za ta promet vsekakor premalo, saj je izogibanje posebno s težkimi sanmi skoro nemogoče. Ker je dober saninec, vozniki naložijo, kolikor morejo in ne, kolikor živina more peljati. Ob križanju sani pa pretepaajo in kolnejo živino, ki se brani v globok sneg ali pa potem ne more izvleči iz njega težkih sani. Pogosto se vidi, da se v klancu idoč vozniki, prav v zadnjem hipu ognejo vozniku, ki pridrvi navzdol po klancu, polnem ovinkov. Vsaj klanc naj bi se preoral, slo bi desno gor, desno dol, ne bilo bi poniževalnih prizorov in mogoče bi se prihranila še kaka nesreča.

V torek preteklega tedna je vozil hlapec lesnega trgovca Cvara iz Ravnih pri Borovcu deske v Kočevje. Ko je vozil od Stalcarjev proti klancu, se mu je zgodila nesreča, ker je bil sneg po sredi ceste že precej zvožen, na nekaterih mestih je že prišlo kamenje na vrh, je vozil ob kraju ceste. Ta dan snega sicer ni bilo mnogo, a bilo ga je dovolj za sani in dovolj, da se na mnogih trajih ni mogel točno opaziti rob ceste. Sani so zdrknile s ceste, se prevrnille in deske, ki so ostale zvezane in bile težke okoli 2500 kg, so pokopale pod seboj nesrečnega hlapca. Drugi voznik, ki je tudi vozil deske, mu vsled teže ni mogel sam pomagati. Tekel je v vas, da so prišli vaščani na pomoč. Dvignili so sani, naložili fanta, ki je doma nekje z Dolenjskega, na voz in ga peljali v bolnišnico, kjer pa je vsled težkih poškodb drugi dan umrl.

Ljubljana

Regulacija Gradišča

Letošnje leto bo stekel tramvaj na Vič po Selenburgovi ulici in skozi Gradišče. Ob Lukmanovi hiši je cesta tako ozka, da se že sedaj dva voza komaj izogneta, če nista široka. Posebno pa je nevarno na vogalu proti Erjavčevi cesti. Ko bo šel pa tramvaj, tedaj bo nastala taka prometna zagata kakor pod Trančo. Ker tvori Lukmanova hiša največje oviro, jo je treba ali odstraniti ali pa priliti etazo preurediti tako, da bodo imeli vsaj pešci skozi njo varen prehod. — Stroški za ureditev tega prehoda v zvezi s adaptacijami hiše tako kakor zahteva hišni lastnik bi znašali okrog polgred milijon Din. — Nastane vprašanje, ali bi ne bilo ekonomsko in prometno bolje, da vso hišo podero in na njenem mestu zgrade novo v podaljšku bivše Fantinjeve hiše. Za tako velik znesek se dandanes postavi že lepo poslopje. Ta rešitev bi bila gotovo najboljša, čeprav bo mogoče zahtevala nekoliko več žrtv. Razmere silijo k hitri odločitvi.

Kai bo danes

Dvorana »Sloga«, Ljubljanski dvor: Predavanje o kvarnerških lukah — predava g. ing. Klodič. Društveni dom Glince: ob 8 prosvetni večer. Predava g. dr. Vinko Sarabon.

Hotel »Union«: Prosvetni večer; predava g. dr. Valter Bohinec: Indija, njeno bogastvo in njena beda.

Nočna služba lekarn: Mr. Levstek, Resljeva cesta 1. Mr. Bohinec ded., Rimska c. 24. Dr. Stano Kmet, Dunajska cesta 41.

XVII. prosvetni večer bo danes ob 20 v verandni dvorani hotela Union. Na programu je aktualno predavanje prof. dr. g. Pohinca o Indiji, njenem bogastvu in njeni bedi. Celo med malim našim narodom se zadnje čase vzbuja večje zanimanje za Indijo. Slovenci imamo tamkaj že svojo misijonsko stanočo zlasti pa se je položaj Indije spremenil v zadnjih dneh, ko je Indija postala svoboden angleški dominijon. Sleherni dan čitamo o tej deželi, vidimo slike onih, ki so si priborili neodvisnost Indije. Še z večjim zanimanjem bomo sledili temu vprašanju, če se udeležimo današnjega prosvetnega večera, na katerem nam bo gosp. predavatelj ne samo z besedo temveč s številnimi skioptičnimi slikami pokazal Indijo. kakršna je v resnici. Vstopnice se daje v predprodaži v Prosvetni zvezi, sedeži 3 Din, stojšča 2 Din.

Križanska šola za stolno župnijo ima nočoj v petek ob 8 v Jugoslovanski tiskarni sejo, v nedeljo ob pol 6 pa istotam občni zbor. Rdeča mestna hiša na Poljanski cesti je ena izmed zelo zanimivih hiš v Ljubljani. Kar se doslej ni pripetilo še pri nobeni visoki gradnji mestne občine, pa smelo lahko trdimo, da tudi ne pri hišah zasebnikov, smo doživeli pri tej hiši. Je to prava zgradba, ki prvotnim proračunskim vsotam ni zrasla čez glavo, proračun ni bil preokračen. Nasprotno, končni obračun je izkazal celo prihranek v znesku 127.612 Din. Stavbno vodstvo te hiše je bilo poverjeno mestnemu inž. in arh. Mušiču, ki je z obudovanjem vredno energijo, strokovnjaško spretnostjo, znanjem in varčevanjem dosegel naravnost sijalen uspeh. Odličnemu g. arhitektu iskreno čestitamo!

Regulacijski načrt sektorja med Dunajsko in Vodovodno cesto bo prišel v razpravo pri eni

prvih sej mestne občinske uprave. Ko bo sprejet, ga bo mestno načelstvo dalo javnosti na vpogled skozi šest tednov, kar bo razvidno iz razglasa na mestni občinski deski. V tem času bodo zainteresirani imeli pravico vložiti proti načrtu morebitne priitožbe. Opozorjamo na to že sedaj!

© Izprememba posesti. Znano Kavskovo posestvo na Vodnikovi cesti nasproti mestne mitniške utice v Sp. šiški je pred dvema letoma kupil dr. Vlad. Lajovic. Ta je zamernarjeno stanje hiše, gospodarskih poslopij in vrta odpravil, kar ga je stalo lepe tisočake. Kakor čujemo, je to posestvo zopet prodano. Kupil ga je zobozdravnik dr. Ivan Oblak.

— Urejena prebava in zdrava kri se doseže z dnevno uporabo pol čaše naravne »Franz-Josef« grenčice. Strokovni zdravniki za motenja v prehrani hvalijo »Franz-Josef« vodo, ker pospešuje delovanje želodca in črevesa, preprečuje otekllost jeter, zvišuje izločevanje žolča in sečnice, pozivlja izmenjavo snovi in osvežuje kri. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

© Odbor akademskega podpornega fonda prosi vse ugleadne naslove, ki so prejeli prošnje za denarno podporo akademskega podpornega fonda, da blagovoljno upoštevati njegovo prošnjo in nikakor ne odklonijo podpore.

© Československa Obec v Ljubljani. V soboto dne 21. t. m. o 20. hod. v restauraci zvezda prednaška konsula ing. Ševčika se skioptičnimi obrazy. Hoste vitani.

© Svečan reguliem o priliki obletnice smrti pok. Petra Kozince se vrši v soboto 21. t. m. v stolni cerkvi ob 7. Prijatelji in znanci vabljani!

© Prosvetno društvo Krakovo-Trnovo uprizori v nedeljo, 22. februarja t. l. v Društvenem domu Karunova ulica 14 Halbejsvo tridejansko tragedijo »Reka«.

© Čiščenje ljubljanskih ulic, hodnikov in kanalskih lijakov je zadnje dni ponekod precej odpovedalo. Način, kako so občinski delavci čistili ulice, je čisto napačen. Ob taki veliki brozi, kot jo imamo te dni, je prva zahteva, da se odkidajo kanalski lijaki in da se izčistijo obrobnički, da se more voda odtekat v kanale. Nasprotno smo pa videli, da je ponekod po 10 delavcev nalagalo sneg na vozove, niso pa očistili bližnjih obrobničkov. Ob nekaterih lijakih se nabira do 5 cm visoka voda. Mnogi hišniki lastniki, zlasti pa lastniki nezaidanih parcel, se sploh ne brigajo za pripadajoče hodnike. Med njimi je n. pr. lastnik parcele v Vrhovčevi ulici poseg Krapšev kavarne, ki se to zimo sploh niti enkrat ni očistil svojega hodnika. Občina mora storiti svojo dolžnost in dati na lastnikove stroške očistiti njegov hodnik. V teh dnevih, ko se je radi vremenske spremembe nevarnost za zdravje povečala, mora občina izvrševanje svojih odredb nadzorovati in strogo čuvati zdravje revnejšega prebivalstva, zlasti pa šolske mladine.

© Ribe žive, sladkovodne s Stajferskega, ter namočeno polenovko najboljšje vrste vedno svežo, nadalje vse najbolj izbrano delikatesno in specerijsko blago nudi F. R. Kovatič, Ljubljana, Miklošičeva cesta 32.

Dnevna kronika

Koledar

Petek, 20. februarja: Sadot, škof in tovariši, mučenci; Eleverij, škof. — Zapovedan post.

Novi grobovi

† V Ameriki so umrli: Jožef Zelčan v Bradocku, doma iz Gotne vasi na Dolenjskem; v Fraddock City Niko Vitkovič, doma iz Podklanca; v Evelethu (Minnesotta) Janez Ramut, doma iz Metlike.

Osebnosti

— **Biserne poroke.** Pred 60 leti sta dne 13. februarja stopila pred oltar v župni cerkvi v Podstredi in sklenila večno zvezo za vse življenje Franc Sikošek, plesarski mojster v Podstredi in pozneje v Brežicah, ter njegova žena Ana, katere sta pretekli petek 13. t. m. praznovala 60letnico svoje poroke ali biserne poroke. Malo jih je, katerim je usoda življenja odločila tak jubilej v visoki starosti 82 in 83 let, v krogu svojih otrok in vnukov, 60 let skupnega dela v ljubezni in zvestosti sta delila v veselju in žalosti za vzgojo svojih otrok, kar danes zreta pred seboj preskrbljene. Od 4 sinov je eden v Ameriki, 2 sta carinika, in sicer v Ljubljani in Radgoni, najmlajši, Franc, je pa v Brežicah plesarski mojster in hišni posestnik. Edina hčerka je učiteljica na osnovni šoli v Brežicah. Jubilatoma ob biseri poroki iskreno častitamo!

— **Iz železniške službe.** Premoščeni zvančniki II. kat.: Pevec Alojzij, kretnik, Mirna peč v Novo mesto; Kranjc Anton, sklad, desetlet, Rakek v Mirno peč; dnevnitar Lesnik Viktor, Pragersko v Rimske toplice. — Napredovali so v zvančnike I. kat.: Jancigaj Vincencij, admin. zvančnik, Ljubljana, gl. kol.; Lukančič Franc, obrtnik, kurila, Ljubljana, gl. kol.; Menart Francišek, šofer, kurila, Ljubljana, gl. kol.; Dreo Valentin, sprevednik, Pragersko; Jenko Jožef, obrtnik, kurila, Ljubljana, gl. kol.; Malovrh Avgustin, obrtnik, kurilnica, Ljubljana, gl. kol.; Zorman Franc, admin. zvančnik, strojni oddelek direkcije; Strukelj Franc, pregledovalec voz, kurila, Ljubljana, gl. kol.; Vrečar Alojzij, obrtnik, kurila, Ljubljana, gl. kol.; dosedaj zvančniki II. kat.; v zvančnika II. kat. Šeruga Anton, kretnik, Trbovlje, in Novak Jožef, pisarn. zvančnik, obči oddelek direkcije, do sedaj služitelja. — Stalnost je priznana uradnikom III-4: Vovk Francišku, admin. uradniku, progovna sekcija Novo mesto; Štefula Antonu, progov. mojstru, progov. sekcija Ptuj in Kosu Francu, admin. uradniku, progov. sekcija Jesenice.

Ostale vesti

— **Z naše univerze.** Vpisovanje za poletni semester na vseučilišču kralja Aleksandra I. v Ljubljani bo trajalo od 1. do vštete 9. marca. Letni semester traja od 1. marca do 30. junija. Vpisovalni rok se v poletnem semestru ne bo podaljšal. Naknadni vpis se bo dovoljeval le na motivirane prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili. V preteklem zimskem semestru je bilo na našem vseučilišču 1674 slušateljev in sicer na bogoslovni fakulteti 154 rednih in 9 izrednih slušateljev, na modroslovni fakulteti 412 rednih in 22 izrednih, od teh 151 rednih in 16 izrednih slušateljev, na pravni fakulteti 410 rednih in 1 izredni, od teh 24 rednih in 1 izredna slušateljica, na medicinski fakulteti 102 redna, od teh 16 rednih slušateljic, na tehniški fakulteti 574 rednih in 10 izrednih, od teh 14 rednih in 1 izredna slušateljica.

— **Posebni izletniški vlak iz Zagreba za Bohinj** in za udeležence iz Maribora v soboto, dne 21. t. m. Poleg že objavljenih posebnih izletniških vlakov od Ljubljane gl. kol. do Bistrice in nazaj bode vozil za udeležence iz Zagreba v noči od 21. na 22. febr., posebni izletniški vlak z odhodom iz Zagreba gl. kol. ob 23.25 in prihodom v Bistrico-Boh. jez. ob 7. Za povratek zagrebških udeležencev bo vozil od Bistrice-Boh. jez. ob 18 dne 22. t. m. in prihodom v Zagreb ob 23.50 dne 22. t. m. — Udeleženci iz Maribora odhajajo iz Maribora v večernim rednim potniškim vlakom ob 21.50. Za mariborske udeležence se dostavijo posebni ojačilni vozovi, ki tečejo iz Maribora direktno do Bistrice-Boh. jez. Njihov povratek se izvrši takisto v direktnih vozovih do Maribora, z odhodom iz Bistrice-Boh. jez. ob 18. odn. ob 20 dne 22. t. m. — Posebni vlak iz Zagreba vozi le, ako se bodo tekme z ozirom na vremenske prilike vršile in bode vsaj približno zadostno število udeležencev.

— **Polovična vožnja za bohinjske tekme** velja od 20. do vključno 23. februarja. Vozovnice je treba obdržati, ker veljajo za povratek. Potrdila se dobijo v Ljubljani pri tvrdki A. Gorec na Dunajski cesti 1, ali pa v Bohinju v hotelih Sv. Janez, Sv. Duh in Zlatorog ter v pisarni JZSS, pa tudi v stanovanskem uradu »Putnika« v Bohinjski Bistrici.

— **Novi zdravnik-specijalisti.** Minister za socialno politiko in narodno zdravje je izdal odredbo o pravici do naslova: specijalist za otroško in šolsko higijeno.

— **Zanimiva sodna razprava v Novem mestu.** Ljudem na Dolenjskem je gotovo še v spominu razprava proti Slavku Pintarju radi roparskega umora. Vsa preiskava se je potem obnovila ter bo Pintar Slavko ponovno stal pred sodniki v ponedeljek, 23. in v torek, 24. februarja. Začetek razprave, ki bo trajala vsaj dva dni, morda pa tudi več, bo v ponedeljek ob 9 dopoldne. Petčlanski senat bodo tvorili: Predsednik g. Durini, sodnik okrožnega sodišča, votantje pa sodniki okrož. sodišča dr. Förster in Kozina iz Novega mesta ter Kralj in dr. Dolinar iz Ljubljane. Za razpravo vlada v Novem mestu in po vsej okolici razumljivo zanimanje. Pintar Slavko je obtožen roparskega umora po § 167-4.

— **Zvon se je utrgal.** Huda nesreča bi se bila kmalu zgodila na pustni torek zvečer v zvoniku frančiškanske cerkve v Novem mestu. V zvoniku so fantje pritrkavali ob zaključku 40urne pobožnosti v čast presv. Rešnjem Telesu. Med zvonjenjem se je nenkrat utrgal mali zvon in padel med tram in veliki zvon. Pri tem je bilo malo manjkalo, da ni padel na glavo enemu izmed fantov, ki bi ga bil gotovo težko ranil, če ne celo ubil. Čudno in neumljivo je to, kako se je moglo kaj takega zgoditi, ko zvon ni bil v teku, pač pa so po njem udarjali le z zvenjeklom.

— **Redni občni zbor Udruga tobačnih trafikantov** za Slovenijo se vrši v nedeljo 22. t. m. ob 4 popoldne v hotelu Loydu v Ljubljani. Udeležba za člane obvezna. — **Odbor.**

— **Novi ptujski most čez Dravo** je čisto resna zadeva. V torek popoldne in v sredo je komisija pregledala teren. Iz Ljubljane so prišli trije in-

ženjerji pod vodstvom gradbenega inženjerskega Zorca, od mariborskega inženjerskega bil inž. Juran. V komisiji so bili tudi zastopniki obeh občin, ptujske in one na Bregu. Menda ni prišlo do enotnega mnenja. Obe občini vztrajata na tem, da teče novi most med železniškim in sedanjim lesenim mostom. Tehniki zagovarjajo s svojega stališča lego pri muzeju, ker bi bil sicer po želji občanov preblizu železniškega mostu. Občinskimi zastopniki pa to ni všeč, ker bi bil most v tem slučaju preveč na periferiji mesta.

— **Razpisane službe.** Higijenski zavod na Cetinju razpisuje sledeča mesta: Pri Higijenskem zavodu na Cetinju mesto zdravnika bakteriologa, inženjerja hidrotehnika in honorarnega statistika, pri Domu narodnega zdravja v Dubrovniku mesto zdravnika-bakteriologa, pri Domu narodnega zdravja v Peči mesto zobozdravnika, pri Domu narodnega zdravja v Plevlju mesto zobozdravnika, pri državni ambulanci v Beranah mesto zdravnika venerologa, pri zdravstveni postaji v Vir-Pazarju mesto zdravnika in pri zdravstveni postaji v Baru mesto zdravnika. Prošnje je treba vložiti do 31. marca.

— **Slovensko lovsko društvo** podaljšuje rok za vlaganje prošnje za mesto urednika »Lovca«, tajnika in upravitelja, kakor tudi rok za ponudbe tiskarn do 25. t. m. — S. L. D.

— **Pierre L'Ermite:** Deklica z odprtimi očmi. Prevod iz francoskega izvirnika. Ljudska knjižnica, 36. zvezek, v Ljubljani 1931. Založila Jugoslovanska knjigarna, strani 242, cena Din 30, vez. Din 42. — Naše ljudske knjižnice smo res lahko veseli od leta do leta bolj, kajti vsako leto izide več zvezkov in prav vsak je lep in zanimiv po svoje. Tudi ta. Ta še mogoče prav posebno, kajti v obliki prijetno, živahno, gladko tekoče in mestoma celo napete povesti nam nazorno predločuje ta francoski pisatelj problem, ki je, žal, tudi pri nas le preveč aktualen. Na nekem francoskem otoku ob zapadni obali živi mirno s svojo teto mla-

Ljubljana v luči policijske statistike za leto 1930

Ljubljana, 19. februarja.

Zrelo, ki zelo verno kaže Ljubljano predvsem z njene slabe strani, pa tudi z dobre, torej nekakšno objektivno merilo za življenje Ljubljančanov, je vsakoletna policijska statistika. Ljubljanska policija zelo vestno nadzoruje vse, kar se ji količkaj zdi važno v javnem življenju, budno pa posega tudi v množne globine življenja, da varuje varnost in premoženje večine prebivalstva in da vzdržuje nujno potrebni pravni red v mestu.

Ljubljana v ugodni luči

Čeprav policijska statistika, kakor je bila uradno izdana, govori v prvi vrsti in na prvih mestih o Ljubljani v slabi luči, torej o statistiki kriminalitete, navajamo mi predvsem one številke, ki so Ljubljani v čast, ali pa vsaj v sramoto ne.

Okoliš Ljubljanske policije obsega občine: Ljubljano samo, dalje Moste, Vič in Zg. Sisko. V tem okolišu, ki je kompaktno naseljen, stanuje 83.500 ljudi,

vsaj toliko jih je bilo do konca I. 1930 prijavljenih na policiji. Verjetno je, da bo ljudsko štetje izkazalo še višje številke. Denarnih zavodov je v Ljubljani 73, obrtnikov, gostilniških in kavarniških obratov ter raznih drugih sorodnih zasebnih podjetij in zavodov ter industrij je v Ljubljani 4039, to je 60 več kakor I. 1929.

Zelo hitro napreduje v Ljubljani avtomobilizem, 48 starih avtomobilov je bilo lani odjavljenih v Ljubljani, na novo prijavljenih pa 280. Od teh je bilo 195 osebnih, 77 tovornih, 1 sanitetni in 7 omnibusov. Drugih vozil je bilo prijavljenih le 12. odjavljeno pa le eno.

Poštenosti je v Ljubljani še nekaj. Seveda so Ljubljani mnogo več stvari izgubili, kakor pa našli (in prijavi ob enem).

Izgubili so 550 predmetov v skupni vrednosti 148.000 Din, najdenih pa je bilo 453 predmetov v skupni vrednosti 112.523. Pa niti za te predmete se niso na policiji oglašili lastniki in je mogla policija vrniti le del najdenega v skupni vrednosti 40.516 dinarjev.

Veseli, dovoljenja, spričevala

Ljubljančani so veseli ljudje, le žal, da njihovo veselje rado prekrašči vseh dopustno mero. Strast Ljubljančanov za veseljačenje se kaže najbolj v mnogo preveliki številki 947. Toliko dovolilnic je namreč policija izdala lani za podaljšanje policijske ure, za razne veselice in koncerte po gostilnah in kavarnah in za razne prireditve po dvorinah. Število resnih, umetniških prireditev se med ostalimi številami kar izgubi. Številka 947 nič ne govori, da je lani vladala resna gospodarska kriza in revščina v deželi. Pa v to številko niti letošnji predpust ni vstetil!

Orožnih listov je bilo lani izdanih 88, pravstvenih spričeval 3207, novih potnih listov 1575 — znamenje, da Ljubljančani radi in mnogo potujejo, podaljšanih in vidiranih potnih listov pa je bilo lani 4055. Ogromno delo policije se vidi tudi iz tega, da je lani glavna pisarna policijske direkcije sprejela in vključila 181.928 spisov. Naslovov je bilo lani izdanih 27.000, od teh zasebnim strankam 9000, raznim uradom pa 18.000.

Tujski promet v Ljubljani

Lani je bil tujski promet v Ljubljani še prav normalen, to se pravi, ne prevelik in ne premajhen. Tujevc je prišlo v Ljubljano lani 55.791, toliko se jih je namreč prijavilo policiji. Od teh je bilo iz Slovenije 24.552 oseb, iz Zagreba 3744, iz ostale Hrvatske 3049, iz Beograda 1417, iz ostalih krajev kraljevine pa 4462.

Iz Češkoslovaške je prišlo 1926 tujevc, iz Rusije 128, iz Avstrije 5734, iz Nemčije 3370, iz Madjarske 515, iz Italije 2090, iz ostale Evrope 1187, iz Amerike 443, in iz ostalih delov sveta 74.

Ljubljana v slabi luči

Arctaeij: 2194

Ljubljanska policija je lani aretirala in spravila v zapore skupno 2194 oseb. Od teh je bilo moških 1793 oseb in 401 ženska. Od aretirancev je bilo izločenih deželnemu sodišču 429, okrajnemu sodišču 476, drugim oblastem 119, na svobodo pa je bilo izpuščenih 1051.

Zločini

Zločincev zaradi javnih nastilsev je bilo aretiranih 48, zaradi nenravnih zločinov 25, zaradi umorov in delomorov 5, zaradi telesne poškodbe 181, zaradi požigov 4, zaradi ropov 10, zaradi tatvine 1410, zaradi pomevne 28 in zaradi goljufije 145. Pregreškov in prestopkov raznih vrst je bilo

do dekleta Rolanda. Ljubi jo pošten in imovit kmetiški fant Filbert in tudi ona mu ni nenaklonjena, toda teta bi si vendarle želela bolj gosposkega ženina. Tedaj prispe na otok počitniška kolonija iz Pariza in z njo mlad, simpatičen bančni uradnik. Teta je prepričana, da bi bil to prav idealen ženin za njeno nečakinjo in tudi ta se začena že zelo nagibati k njemu. Po nekaj tednih se kolonija vrne v Pariz in Roger, tako je bilo ime novemu snubcu, povabi obe ženski, naj ga čim prej obiščeta. Res se odpravita v doslej neznanu velenje, tu pa doživita toliko hudih razočaranj, da uvidi končno celo teta, da za Rolando, svežo podeželsko cvetko ni ne velenje in ne velenstni blaziranec. Pobegneta nazaj na svoj idilični otok in Rolanda vzame Filberta. Torej preprosta, a tako prepričevalno in prijetno pisana zgodba, da bo gotovo našla tudi pri nas mnogo, premožno navdušenih in hvaležnih bralcev, zlasti pa še bravk, katerim bi jo še prav posebno tople priporočali. Naše podeželske knjižnice bi si jo naravnost morale nabaviti in celo v več izvodih, kajti malokako delo na našem današnjem knjižnem trgu bo tako prepričevalno vzbujalo ljubezen do rodne grude kot ravno to. In tega smo danes tudi pri nas tako zelo potrebni. Lična zunanja oblika in nizka cena omogočata knjigi vhod v vsako slovensko hišo.

— **Pot do lepote.** Kako veselo in dobro izgledajo zimski sportniki, ko se po enodnevnem bivanju v prosti naravi vračajo v mestno življenje, pokrepani duševno in telesno. Zdrava barva lic je najboljši dokaz, da je zdravje lepota, lepota pa moč. Mislite na to, kadar Vas muči glavobol in trganje v kosteh. Kako klaverno izgleda ob bolečin izpačen obraz, kako naglo se postarate, če takoj ne ublažite bolezenskih pojavov in jih odstranite z jemanjem Aspirin-tablet.

— **Gumi-klinika Goršič,** Dunajska cesta št. 9, popravlja z najmodernejšimi stroji pnevmatike, galose, snežne čevlje in podobno.

— **Kdo je izgubil?** Dne 16. t. m. se je našla v večernem vlaku na progi med Trebnjem in Mokronogom usnjata denarnica z večjo vsoto denarja. Kdor jo je izgubil, jo dobi pri Rudolfu Kuharju, strojno pohištvono in umetno mizarstvo v Mokronogu.

lani prijavljenih 4680. Ovdab pa so vložili varnostni organi 9694, ovdab pri dežurnem uradniku pa je bilo 3983.

Skupna škoda pri vseh prijavljenih tatvinah, ropih, pomevnebah in goljufijah je znašala skupaj 2.510.180 Din, oškodovanec pa je policija povrnila za 402.385 Din škode. Se nepovrnjena škoda, ki so jo izvršili znani storilci znaša 1.464.144 Din. nepovrnjena škoda, povzročena po neznanih storilcih pa 493.712 Din.

Odgonov iz Ljubljane je bilo 150, izgonov 31. Samoumorov je bilo lani izvršenih 26, poskušanih samoumorov pa 31. Smrtnih nesreč je bilo lani 17, drugih nezgod 92, požarov pa 20.

Polijske kaznovanih je bilo lani 5565 oseb. Od teh je plačalo denarno globo 2743 oseb v skupnem znesku 117.230 Din. Od tega zneska je prejel mestni magistrat 28.690 Din, ostanek 88.540 Din pa občine Moste, Vič in Zg. Siska, dalje oblastni cestni gradbeni in vzdrževalni fond ter državna blagajna.

Kriminalni aparat

Policija tako velikega mesta, kakor je Ljubljana, mora seveda razpolagati s precej obsežnim tehničnim aparatom, da se ji lažje posreči kontrola in izsleditev iskanih zločincev.

Raznih zločincev ima ljubljanska policija v evidenci nič manj kakor 91.317. V kartonih po specialiteti zločincev jih ima porazdeljenih 25.611. Prstnih odtisov ima od 4973 zločincev, odtisov od posameznih prstov pa 20.200. Na novo daktiloskopiranih je bilo lani 524 zločincev, na novo slikanih pa 796. S pomočjo daktiloskopi je bilo lani identificiranih 42 zločincev, od teh 6 zločincev z napačnimi prilimi. Policijski pes je zasledoval zločince v 6 slučajih.

Policija izdaja tudi policijski dnevnik, ki izhaja dnevno v 835 izvodih. Lani je izšlo 299 števk s 96 prilogi, skupno v 130.500 izvodih.

Niž razveseljiv ni za Ljubljano drugi del policijske statistike. Edina tolažba bi se bila, da po drugih mestih ni nič boljše, ampak še slabše. Res je, da kriminaliteta v Ljubljani raste hitreje, kakor pa bi bilo to sorazmerno s porastom prebivalstva ali to je pač žalostna posledica senčnih strani »moderne« vzgoje, »moderne« mentalitete in sploh »moderne« pogoje življenja. Rekorda pa k sreči Ljubljana ne nosi in ji tega rekorda tudi prav nič ni treba. Raje naj se varuje, da bi ga kdaj dosegla in naj skuša doseči drugi rekord — rekord minimalne kriminalitete. Le ta bi bil za Ljubljano časten.

Maribor

□ **Občni zbor** (VI. redna glavna skupščina) Avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije sekcije Maribor se vrši v nedeljo dne 22. februarja ob 10 dopoldne v lovski sobi hotela »Orel« v Mariboru.

□ **Po svinjskih rebrih** se je zahotelo neznatnemu močnaku, ki se je kar samega sebe povabil v noči na četrtek v shrambo trgovskega zastopnika Gustava Lipoška v Vetrinjski ulici 18. Močanec je odnesel poleg drugih dobrot tudi cel lonec s svinjsko mastjo v vrednosti 300 Din. Znašel se bo svedrovec nekje, da bo ves apetit na mah skopnel.

□ **Gnezdo nemorale** je odkrila mariborska policija v nekem stanovanju v Tomiščevem drevoredu. Pri dveh podnajemcih so se zbirali avstrijski železničarji. V navzočnosti štirih otrok so se godile stvari, radi katerih je hišna posestnica, ko je za to zvedela, vložila pri policiji tozadevno prijavo, in ki so policiji dale povoda k strogim preiskavi. Otroci so dobivali od prazidelnih denar z naročilom, naj nikomur ne povedo ničesar... 23 letno delavko M. Ž. in 32letno delavko M. K. bo mariborska policija izročila sodišču.

□ **Radi hazardnih iger** se v poslednjem času množijo prijave pri mariborski policiji, ki se je odločila, da se bo glede resničnosti oziroma verodostojnosti prijav preprčala z enkratno temeljito racijo po lokalih, ki so bili naznanjeni, da se tamkaj hazardira.

□ **Nož...** Skupaj sta šla domov 26 letni posestnik Anton Kruft in njegov svak Gregor Kavčič, po poklicu posestnik in zidarski pomočnik, oba iz Ivanjskega vrha. Spotoma pa sta se radi neznatne zadevice začela prepirati in potem je še moral priti, da sta s spopadom pomerila svoje moči in preizkusila svojo odpornost. Pri tem je Kavčič segel po nožu in zabodel svojega svaka Krefla v nožem v levo roko. Prizadejana rana je tako težka, da so ranjenca morali prepeljati v mariborsko splošno bolnišnico.

Celje

□ **Dr. Josip Vrečko.** Včeraj 19. februarja ob pol 10 dopoldne je izdihnil v Celju daleč po slovenskem Stajerju znani odvetnik dr. Jos. Vrečko, star 75 let. Pokojnik je bil eden izmed agilnih narodnih delavcev v predvojnem času, soustanovitelj in aktivni predsednik Celjske posojilnice d. d. v Celju, častni starosta celjskega Sokola itd. Pogreb se ob vrši jutri v soboto, 21. februarja iz hiše žalosti in Ipatčevi ulici 2 na celjsko okoliško pokopališče. Ohranimo mu blag spomin! Preostalih izrekamo tople sočutje.

□ **Občina Celje Okolica** odda šestletno deklico za svojo. Vprašati je med uradnimi urami v občinski pisarni na Bregu, kjer so na razpolago untanenejša pojasnila.

□ **V celjski bolnišnici** je umrl včeraj 19. febr. 29 letni Anton Jeraj, žagar iz Gaberja. N. p. v m.l.

Ptuj

Snež, ki drči s streh, je zahteval svojo žrtev. V Krekovi ulici je plaz zajel 72letnega mestnega delavca Mrzela Ivana. Pokopal ga je pod seboj. Prisotni so starčka odnesli na policijo, kjer so mu pomagali za prvo silo. Ker pa ni mogel hoditi, so ga oddali v ptujsko bolnišnico.

Borovnica

Nedeljsko poročilo o požaru v Borovnici je popraviti v toliko, da motorna brizgalna ni odpovala v taki meri, kakor bi bilo iz poročila razumeti, da sploh v akcijo stopiti ni mogla, temveč so jo samo s trudom radi mraza spravili v pogon in je potem v polnem obsegu delovala.

Trbovlje

Zakaj brezposelni rudarji nimajo podpor. Pred dobrim letom je dosedanja 2. rud. skupina pripravila osnutek za podporo brezposelnega rudarskega delavstva v splošnem. Po tem načrtu bi vsak rudar mesečno vplačal za brezposelni fond 2 in 2,50, ta fond pa bi upravljali rudarji sami in o iz njega dobivali brezposelni izdatne podpore. Predstavnikom Zveze rudarjev Jugoslavije pa te seveda ni bilo po volji, ker niso oni tega osnutka naredili. Sklicali so javen shod v Delavskem domu ter delavstvu poročali in slikali ustanovo kot slabo in tudi nepotrebno. Oblatili so predsednika g. Štrca in vse one, ki so pri tem osnutku delovali. Pozneje so pa izjavili: »Saj vemo, da je bila stvar za delavstvo dobra, ampak zbili smo jo pa le.« — V najkrajšem času pa je bilo reduciranih nad 400 rudarjev, ki obupno gledajo, kaj bo z njimi in družinami. Podpora bi bila vsem tem nujno potrebna, pa ji nimajo, nikjer pravice iskati, ker rudar za slučaj brezposelnosti nikjer ne prispeva niti pare. Takrat so ti delavski zastopniki upili, da bo banovina ustanovila brezposelni fond za rudarje in da mora družba in ne vemo kdo vse dati podporo. Kje je pa danes vse to, ko delavstvo rabi podpore? Ker pa so »prijatelji« rudarjev ta fond preprečili, so ostali ubogi reduciranci sedaj brez posla in brez podpore.

Kranjska gora

Sneža se je naletelo na pustni torek podnevi in zvečer toliko, kakor ga menda že ni bilo od leta 1916. Nad 1 m ga je. Toda ta sneg podleže prvim gorkejšim solničnim žarkom ali pa jugu.

Na križišču cesti sredi Podkorena so postavili kazipot, ki kaže, da je do Ljubljane 87,3 km, do italijanske meje 4,3 km, do avstrijske meje pa 3,5 km. Smo pač čisto v severovzhodno koto Jugoslavije.

Bohinjska Bela

Velike skrbi domačinov, zlasti delavcev in voznikov lesa, ki jih je bila povzročila zadeva o sekanju lesa v državnih gozdovih, so zdaj končane. Lastnik naše domače žage, podjetnik g. Resman iz Radovljice je končno veljavno dobil potrjeno pogodbo z državo ter je zdaj zaslužek domačemu delavstvu in voznikom zagotovljen. Tudi vreme je zdaj za spravljane lesa prav dobro, ker je zapadlo dovolj novega snega.

Domača hranilnica, ki je bila s novim letom osnovana in jo vodi g. župnik Drolic, prav lepo in zadovoljivo uspeva. Zaupanje domačinov ji je zagotovljeno. To se je pokazalo takoj prvi mesec poslovanja, ko so vloge dosegle več stotisočev Din.

Nov vodovod, za katerega smo se mnogo prizadevali že pred vojno, bomo končno vendarle dobili. Zgradil ga bo Higijenski zavod iz Ljubljane ter se je zaradi tega pred kratkim mudil na Beli ravnatelj tega zavoda, g. dr. Pirc. Ob tej priliki se je izmeril ter ugotovil izvirek studenca, iz katerega se bo vodovod zajel.

Kamnik

Osebnosti. Iz Trebnjega je bil semkaj premeščen g. kaplan Miha Jenko, prejšnji g. kaplan Anton Pipa pa je odšel na Trato v Poljanski dolini. — Tudi na tukajšnjem okrajnem sodišču so se zgodile nekatere osebnosti izmene sodnikov. Iz Šmarja pri Jelšah je bil semkaj premeščen g. Josip Zorko, sodnik okrožnega sodišča, ki je tu prevzel kazenski oddelek na okrajnem sodišču. G. svetnik Grum pa tako spet vodi civilni oddelek sodišča. V Ljubljano pa sta odšla dr. Šenk iz civil. oddelka ter sodni pripravnik dr. Rožič.

Pustni korzo na pustni torek je bil res nekaj originalnega ter je dvignil pokonci vse Kamnik. Vse pisarne, vsa podjetja so dala svojim uslužbenecem prosto. Všeč nam je bil domislek z velenjsko elektrarno, ki so jo pripeljali v Kamnik 4 inženjerji ter jo z napetostjo 10 milijonov kilovoltov hoteli montirati sredi trga. Žal pa nam je bilo Arabcev, ki so ta čas, skoraj pol ure, zmrzovali, čakajoč v spredu in sedeč na dolgi vrsti sank. Posebno pozornost in veliko smeha pa je vzbujal voz s koruznimi stebli, ki je tako sam na sebi, kakor tudi z ogromnim napisom »Konec koruzne življenja« na svoj način ilustriral življenje nekaterih Kamničanov, obenem pa poudaril pomen in vrednost vladne odredbe, ki je v tej zadevi pred par dnevi izšla. Da bi se le dosledno izvedla tudi v Kamniku!

St. Gotard

Dne 18. februarja je umrla v vasi Podzid 1 Marieta Tom, soproga državnega cestarja v 40. letu starosti. Zapušča 6 mladoletnih otrok. Možu, ki je zvest naroknik »Slovenca«, in vsej rodbini naše grobovo sožalje. — »Slovenec« od 17. t. m. je poročal, da je Ana Razboršek povila trojčke. Od teh sta sedaj že dva umrli, en deček in ena deklica. — S Francoskega je prišlo žalostno poročilo, da je tamkaj med slovenskimi rudarji umrl 8. t. m. tukajšnji rojak rudar Ignacij Smrkoli v 40. letu starosti in zapušča žalujočo ženo Heleno. Huda hrpa je pripravila v grob. Bil je tako srečen, da je bil pri njem slovenski duhovnik in mu podelil sv. zakramente za umirajočega. Pogreba so se slovenski rudarji udeležili v prav obilnem številu. Naj mu sveti večna luč!

Apostol Berlina

Ob obletnici smrti dr. Karla Sonnenscheina

Berlin, 18.

V petek, 20. februarja bodo berlinski katoličani z žalostjo v srcu praznovali drugo obletnico smrti svojega neopozabnega apostola, duhovnika, dr. Karla Sonnenscheina. Ves Berlin je žaloval ob njegovi smrti, si nadel žalno obleko in glasila vseh strank in verstev so ga slavila. Njegova smrt je združila vse človeštvo, da je spoznalo njegovo nesebično ljubezen, ki ni poznala nobenih — ne verskih, ne strankarskih — mej, ampak se je po geslu sv. Pavla udejstvovala povsod, kjer je bila potrebna. Največja pa je ljubezen. Tri ure se je pomikal skozi Berlin žalostni spreved, le malo jih je bilo, ki so vprašali: Koga pokopujejo? A še ti so umolkli, ko so slišali odgovor: Dr. Sonnenscheina. Mlad Berlinčan zavpije svojemu tovarišu: Poglej no, koliko sorodnikov je imel. Ta je skoraj z vsem svetom v sorodu. In komunistu, ki je ob pogrebu vzkliknil: To ni pogreb, to je preseljevanje narodov, so pojasnili: To je pogreb duhovnika, ki ni dobival nobene plače, a vendar nasitil tisoče in jih oblačil. Živel je kot berač, umrl kot kralj.

Ves Berlin ga je poznal in se zatekal v njegovo pisarno. Kot solnčni žarek je posijal v telesno in moralno bedo berlinskih cest in palač, zdravil in celil rane, kjer je le mogel. Vedel je, da hočejo ljudje najprej ljubezni in sočutja, potem šele suhoparne in hladne dobroteljske. In ta zavest mu je dajala vedno novih moči pri njegovem delu.

On in njegova pisarna sta bila kakor pristanice in zatočišče vsega sveta; domačini kot tujci so prihajali k njemu, prosili pomoči in odhajali s sladko zavestjo, da je vsaj eden v tem groznem kupu hiš, ki se je zavzel zanje. Njegovo ime je privlačilo neštete množice, ki niso vedele ne kod ne kam in so se končno v svoji zapuščenosti obračale nanj. Kjer ni nihče več vedel rešitve, jo je vedel on, njegov spomin in kartoteka pa sta mu pri tem odlično pomagala.

In on je pomagal, kjer koli je videl potrebo — le po tem je vprašal. Ni izpraševal svoje obiskovalce po svetnih časteh, zahteval od njih spovednega listka ali jih povpraševal po verzih, izpričevalih in brskal po aktih, ampak samo pomagal. Seveda so ga mnogi nalagali in izrabljali, a to ga v njegovem apostolskem delu ni oviralo. Njegova priporočila so pri nekaterih izgubila vso prvotno vrednost in dosegla ravno nasprotni učinek, a to njega ni spravilo v obup, poiskal si je drugih pomočnikov in se oprl nanje.

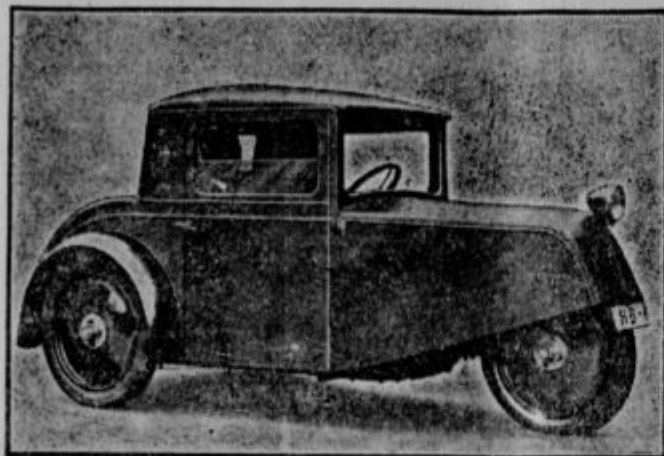
In Sonnenscheina je pomagal, dajal priporočila, preskrboval denar in stanovanja, instrukcije, stipendije in pristoje hrano, priskrbel službo ali dostop v bolnišnico, obleko in hrano. Omara v njegovi pisarni je bila brez dna. Vse je izvel iz nje: čokolado, prepečenec, kakao, cigare in če je bilo komu posebno slabo, mu je dal konjaka, mu dal lastne čevlje ali novi plašč, katerega so mu morda ravno pred nekaj dnevi kupili in podarili prijatelji, v veselje pričakovanju, da bo zopet enkrat dostojno oblečen.

Seveda so se k njemu najprej zatekli dijaki in akademiki. Poznali so ga iz svojih organizacij, predvsem iz Tajništva akademske caritas, njegove ustanove. Toda niso bili zadnji. Za njimi so prišli umetniki, igralci in igralkе, zavržki družbe, brezdomci in potepuhi, za katere se je še posebno zavzel. Vsakemu so bila vrata odprta na stežaj. Vedel je, da potrebujejo bolniki zdravstva in izgubljene ovce svojega dobrega pastirja. Ni prelomil upognjenega trsa, ampak ga je naravnal, tlečega stena ni ugasnil, ampak mu je prillil novega olja, da je plamen znova vzplapolal v veseli luči; vsedel se je s Samaritanko na rob Jakobovega studenca in govoril z njega, postavil se je pred prešustnico in jo branil pred napadi farizejev: ker te Kristus ni obsodil, te tudi jaz ne bom. Pojdi in nikar več ne grešil. Karle, boš dobrote je spuščalo solnce njegove ljubezni na dobre in krivične. Pomagal je vedno in v vsaki poverljivosti kot bolniku, starčku kot mlademu dekletu z nezakonskim otrokom. In ljudje so mu bili hvaležni, ker so vedeli, da jim ni sodnik ali rabelj, ampak se zavzame zanje kot brat in pomočnik. V pre mnogih slučajih se skrivnost njegovega dela ni skrivala samo v ljubezni, ampak predvsem v ponižnosti, ki je bila gonilna sila nje-

govega delovanja, mu preprečevala zaničevanje in strogost in ga približala srcu prosilcev, mu vili vala vedno nove ljubezni, ki ni imela nič skupnega s skoraj službeno in hladno dobroteljskostjo. Sam je najbolje označil svoje delo na katoliškem shodu v Dortmundu: »Kaj nam pomagajo vsa, še tako lepo sestavljena predavanja in apologetika. S tem miza še ni pogrnjena, bolezen še ni ozdravljena. Le eno doseže in privlači te ljudi, katerim je krščanstvo popolnoma neznano, o njem jim niso govorili očetje, njihove matere jim niso kazale svojih rožnih vencev, šolski pouk jim je pustil krščanstvo tuje, le eno bodo razumeli: Na lastnem telesu, lastni duši, v lastni težavi doživeto

ljubezen te vere, izkazano jim po njenih zastopnikih. Da se je Boštjan iz predmestja spustil v kleti in kot kristjan, katoličan in duhovnik skrbi za »pogane«, umiva otroke, izgubljenim dušam zaupa dobro besedo, to razumejo. Kaj pomaga verska vztrajnost župljanov, lepa cerkev, župnišče, šola, društveni dom, dobroteljska pisarna? Vse to jim moramo približati in postaviti v njihovo službo! Taki ljubezni, ki je res krščanstvo, se ne bo nihče mogel ustavljati.«

Sonnenscheinov grob je kljub temu, da ga mnogi zavračajo, važen mejnik nemškega katolicizma, katoliškega Berlina in Bog daj tudi nam mnogo njegovih posnemovalcev.

„Ljudski avto“

Na mednarodni avtomobilski razstavi v Berlinu je razstavljen tip trokolesnega avtomobila, o katerem pričakujejo, da ga osvoje najširše množice. Vozilo je opremljeno kot pravi avto, ima encilindrski motor s 5½ konj. silami, porabi izredno malo bencina in ga sme vsak voditi brez šofer. Izpita

Milijonarjeva hči - svoj vohunka

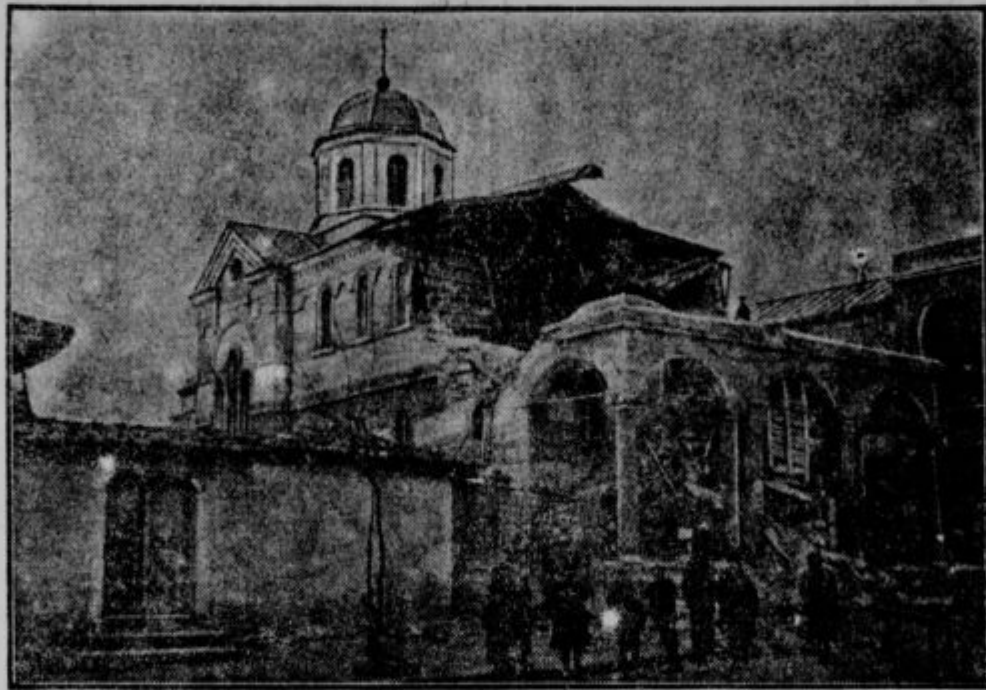
Atene, 18. februarja.

Atenska policija je prejela iz anonimno ovadbo proti neki delavki, ki je stanovala v najrevnejšem delu atenskega mesta in se njeno življenje navidezno v ničemer ni ločilo od ostalih delavk. Detektivski so jo nato počakali pred tovarno, da je prišla z dela, in ji sledili v stanovanje. Delavka je svoje zasledovalce očividno kmalu opazila in ko je prišla v svoje stanovanje, je skušala v naglici sežgati neki papir. Detektivski, ki so ji sledili za petami, so jo preprečili in našli v njenih rokah izčrpen imenik vseh komunističnih voditeljev na Balkanu, vrhu tega pa važne navedbe, ki vodijo v Budimpešto, na Dunaj, v Prago in Berlin.

Ko so nato natančno preiskali stanovanje, so odkrili dvojno steno in zazidano celico, v kateri so se nahajale bombe, pištole, puške in strojnice. Vse to orožje izvira iz grških vojaških orožarn.

Najbolj so bili pa policijski uradniki presenečeni, ko so v namišljeni delavki ugotovili hčer znanega atenskega milijonarja. To je neka Orevina Levi, katere oče je eden največjih podjetnikov v Atenah. Dekle je zelo čedno in šteje šele 20 let. Pred približno enim letom je brez sledi izginila in je vse doslej niso našli. Njeno osebnost so odkrili slučajno na podlagi slike, ki se je nahajala na pokrovu violinske omare.

Orevina Levi je živela med atenskimi delavkami kot agitatorica ter obenem po tovarnah vohunila. Skrivala se je pod različnimi imeni: Anthony Cathy, Marija Aspropulo i. dr. Gladko govorila nemško, angleško, francosko in grško. V zaporu odklanja vsako izpoved, vendar so dognali, da jo je za sovjetsko službo pridobil neki Oskar. Ta je živel dalj časa v Atenah kot dozdeven učitelj glasbe, v resnici pa je eden najzloglasnejših sovjetskih agentov.

Potres v Korči: Težko poškodovana katedrala, ki so jo bili komaj dogradili.

Kulturni obzornik

»MLADIKE« ZADNJA STRAN.

Ze osem let prinaša »Mladika« na zadnji strani vsake številke v skromnem kotičku stisnjene uganke, ki jih navadno povprečen Slovenec ne opazi, ali pa, če jih opazi, z nekim prezirnim do takih igračk odloži knjigo. Da se tudi v ocenah naših mesečnikov sploh uganke ne omenjajo več kot s svojim imenom in kvečjemu še s praznim atributom, ni nič čudnega, ker večina ljudi, celo inteligence, ne ve, kaj je sodobna uganika.

Tudi danes ni naš namen, razlagati to vprašanje, marveč le opozoriti na »Mladiko« kot poštenico, glavno pospeševalnico in pravo »lancem saturam« — polno skledo teh, včasih res trdih, a zlatih oreh.

Ze prav kratko primerjanje ugank v »Mladiki« z drugimi, domačimi in tujimi, pokaže tudi lajkju v teh stvarih, da je v »Mladiki« vsaka uganika posebnost, ne le po originalnosti zasnove, temveč tudi po obliki in vsebini. Če rešiš n. pr. 20 nemških križanic (to vrsto ugank gotovo vsak pozna), potem boš v enaindvajseti le težko dobil eno samo novo besedo.

Nasprotno pa so uganke v »Mladiki« prave zakladnice lepih slovenskih besedi, ki jih drugod že prav malo slišiš, v njih se ohranja modrost našega ljudstva — narodni pregovori; v njih spoznaš najlepša mesta iz del naših pesnikov, ki ti ostanejo, če si uganko sam rešil, za vedno v spominu; toda tudi o zabavnosti in poučnosti ugank ne bomo tu govorili.

Enega momenta pa ne moremo preiti. So, ki trdijo, da so uganke v »Mladiki« posnete po tujih. Res, nemo propheta in patria. Tudi zastavljavci »Mladike«, katerih krog se je že prav močno razširil in ki pri tem ne iščejo in ne dobe časti

in slave, ti so obtoženi, da prepisujejo uganke od tujcev, ki so res pred nami v literaturi, v tehniki, v sportu in v bogastvu, kateri pa nam v ugankah — sit venia verbo! — ne sežejo niti do brade. Nečesa bi se morali mi res naučiti od teh tujcev, namreč toliko nacionalne zavednosti, da bi znali svoje delo više in vsaj pravično ceniti. Če si upamo vsako leto znova glasno povedati, da smo v pitju skoraj pred vsem svetom, potem si upajmo povedati, da smo n. pr. tudi v ugankah daleč pred drugimi. Priznajmo torej naše uganke za poseben, čeprav majhen, pozitiven element naše slovenske kulture.

Po vsem tem ne bi bila zlasti za slovenskega inteligenta nobena sramota, če bi se, mesto da bi zaprl zadnji list »Mladike« obenem s platnicami, pomudil dve ali tri minute ob domačih ugankah, ne da bi jih reševal ali celo rešil, marveč le toliko, da bi spoznal, kaj mi imamo in česa drugi nimajo.

H koncu še malo statistike. V 88 ih številkah je priobčila »Mladika« okrog 825 uganek, torej približno toliko, kolikor jih obseda en letnik nemških uganekarskih tednikov. Kako raznovrstne so, kaže dejstvo da med vsemi 825 imi ne dobis 13 križanic. Zanimivo je nadalje, da so danes pri nas glavne vrste ugank: krkovna podobnica, skrilica ter različne abecedne in številne uganke. Nekako druge vrste, katerih drugi narodi večinoma sploh ne poznajo.

»Mladika« pa, kateri gre glavna zasluga za tako lep razvoj našega ugankarstva (saj so se prav za prav šele po »Mladiki« pojavile skoraj v vseh listih), je razdelila v osmih letih med reševalce njenih ugank tudi nad 125, večinoma prav lepih nagrad.

J. L.

ZA KRŠČANSKO DRUŽINO.

Zadnja številka francoskega tednika »La Vie catholique« je izšla v posebni razširjeni izdaji in je posvečena vprašanju družine, ki jih je papeževa enciklika »Casta connubii« tako magistralno obnovila in resila.

Trpite li radi zaprtja?

Gnilobo, vrenje, vetrove
odstranijo hitro

ARTIN
dražeje

Vsebina škatlje za Din 8 — zadostuje
za 4—6 krat.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 20. februarja: 12.15 Plošče (Arije jugoslovanskih umetnikov, serenade). 12.45 Dnevne vesti. 13.30 Cas, borza, 17.30 Radio orkester. 18.30 P. dr. R. Tominec: Redovništvo v srednjem veku. 19.30 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. 19.30 Gospodinska ura: Stročnice (Krekova gosp. šola). 20. Večer radio orkestra. 22.30 Casovna napoved in poročila.

Sobota, 21. februarja: 12.15 Plošče (mešan program) — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče — 17.30 Radio orkester — 18.00 Potek tekem v Bohinju — 18.30 Bogo Pleničar: Sahovska ura — 19.00 Dr. Fr. Veber: Filozofija evangelijev — 19.30 Ga Orthaber: Angličščina — 20.00 Akademik II. dr. realne gimnazije v Ljubljani — 21.00 Kuharjev šramel kvartet — 22.00 Casovna napoved in poročila — 22.15 Radio orkester.

Drugi programi

Sobota, 21. februarja

Belgrad: 11.30 Dopoldanski koncert radio orkestra — 16.00 Plošče — 17.00 Popoldanski koncert radio orkestra — 20.00 Prenos opere, nato plošče. — Zagreb: 17.00 Popoldanski koncert radio orkestra — 20.00 Prenos opere iz Belgrada. — Budapest: 20.30 Koncert dunajskega pevskega zb. nato plošče. — Dunaj: 17.15 Pesmi s klavirjem — 18.30 Muzej in življenje — 19.30 Finci — 20.00 »Nebožanska komedija«, dramatična pesnitev — 22.30 Večerni koncert. — Milan, Torino: 19.30 Pestrta glasba — 20.45 »Vendar sam«, opereta, Lehar. — Praga: 20.15 Ljudska glasba — 21.00 Bratislava — 22.25 Moravska Ostrava. — Langenberg: 17.00 Popoldanski koncert — 19.25 Kako naredim testament — 19.45 Lep večer. — Rim: 17.00 Orkestralni koncert — 20.45 Prenos opere. — Berlin: 17.55 Veseli pevski zbori — 19.05 Orkestralni koncert — 20.00 »Pred Verdunom«, pred 15 leti — 21.10 »Finale«, koncert — 22.20 Operni ebal. — Katowice: 22.15 Chopinov koncert — 23.00 Plesna glasba. — Mülhacker: 19.45 »Gospa Ana«, slušna igra — 21.15 Vesel večer — 22.55 Budapest: Ciganska glasba. — London: 18.45 Koncert orkestra — 21.00 Orkestralni koncert — 22.30 Plesna glasba. — Mor. Ostrava: 21.00 Bratislava — 22.25 Radiofilm: »Akrobat«, opereta. A. Provanžnik. — Leipzig: 16.30 Popoldanski koncert — 19.30 Vesela glasba — 20.30 Kabaret.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Petek, 20. februarja: Zaprtio.
Sobota, 21. febr.: »TRIJE VASKI SVETNIKI«. Red D.
Nedelja, 22. febr. ob 15: »DIVJI LOVEC«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ob 20: »MERCADET«. Ljudska predstava po globoko znanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 23. febr.: »GLAVNI DOBITEK«. Red B.

OPERA.

Začetek ob 20.

Petek, 20. februarja: Zaprtio.
Sobota, 21. febr.: »VALKIRIA«. Red B.
Nedelja, 22. febr. ob 15: »NINA NANA. PUNČKA MOJA«. balot »FIGURINE«. Ljudska predstava po globoko znanih cenah. Izven.
Ob 20: »GROFICA MARICA«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 23. febr.: Zaprtio.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 20. februarja: Zaprtio.
Sobota, 21. febr. ob 20: KAROL IN ANA, ab. B. Kuponi.
Nedelja, 22. febr. ob 20: CIGANSKA LJUBEZEN. Kuponi.

ponižuje pod žival. — V drobižu so že važni odstaki: Francoski katoliki in družinska politika» (G. Tessier); Delo »Društva za kršč. zakon« (E. Baudouin); »Papeštvo in razporeke kraljev« (Arquillere); »Slovstvo in in proti družini« (A. de Parville) itd. — Tednik Vie catholique (izd. Bloud et Gay, Paris), ki izda mesečno po eno posebno številko, je dober informator o kat. življenju.

NOVA DELA J. JÖRGENSNA.

Znani danski konvertit J. Jörgensen, ki je pred kratkim radi svoje znamenite biografije sv. Franciška Asiškega postal predsednik mednarodnega »Društva za raziskovanje zgodovine sv. Franciška As.«, je v preteklem letu izdal dve knjigi: »Don Bosco« in zbirko esejev »O nepoznani Franciji«. Prva knjiga je pravzaprav le nekoliko obširnejša biografija, ki pa temelji na poglavju o Don Boscu v knjigi istega avtorja: »Rimski mozaiki«. V drugi knjigi hoče pokazati svojim skandinavskim čitateljem na njim nepoznane katoliške Francoze: Huysmana, Claudela, Leona Bloy, Charlesa Peguyja, Lacordierja in druge. Zlasti je lepo poglavje »Rudeči pas«, v katerem nam z veliko živahnostjo popisuje življenje v pariških predmestjih, na katero nas je prvi opozoril P. Laude v svoji knjigi: Le Christ dans la Baulienne. Knjigi se kot vse njegove odključeta po krasnem jeziku in veliki jasnosti.

Koks za kovače in centralne kurjave

iz angleškega premoja

75 Din za 100 kg pri večjem odjemu popust
franko plinarna nudi

LJUBLJANSKA MESTNA PLINARNA

Naš tujski promet

Zborovanje Tujsko-prometnega sveta Dravske banovine

Ljubljana, 19. februarja 1931.

Danes je bilo v Ljubljani prvo zasedanje Tujskoprometnega zbora banke uprave dravske banovine. Zbor tvorijo tujskoprometni strokovnjaki in interesi, ki so se polnoštevilno zbrali k zasedanju, kjer bi banki upravi predložili predloge in nasvete za pospeševanje tujškega prometa.

Zborovanje je dopolnilo otvoril ban dravske banovine dr. Drago Marušič, ki je uvodoma pozdravil načelnika turističnega oddelka trg. ministrstva dr. C. Žižka in zastopnike ostalih oblastev in uradov. Nato je povzidal veliki pomen tujškega prometa in da imamo dva osnovna predpogoja za velik tujski promet t. j. lepoto naših krajev in znano slovansko gostoljubnost. Upa, da bo zbor položil dobre temelje za nadaljnje plodono delo.

Nagovoru g. bana je sledil referat ravnatelja tujskoprometnega sveta g. Narie Velikonja o delu pisarne, ki je dobro organizirana in že odgovarja naraščajočim potrebam.

Prometna vprašanja.

Za prometna vprašanja so bili prečitani številni referati, med drugim dr. Plessa o splošnih prometnih vprašanjih (predvsem železnice, pošt in cest), nadalje o štirih projektih vzpenjač, o motornih voznikih po Boh. jezeru, o avtomobilskem in zračnem prometu. Sledila je obširna debata zlasti glede novega banovinskega cestnega fonda, kjer je dal pojasnila g. podban dr. Pirkmajer, ki je za banovo povzel predsedstvo zasedanja.

Iz referata dr. Plessa o prometnih vprašanjih pomenimo, da gre do želje predvsem za tem, da se spopolni obstoječa železniška mreža v banovini. Nadalje, da dobimo čim prej zvezo z madžarskimi železnicami v Prekmurju. Veliko brigo bo treba posvetiti modernizaciji prometa. Kolikor je doslej znano, v voznem redu za 1931/32 ne bo sprememb, ker je bil mednarodni vozni red že določen na konferencah. V pospeševanju tujškega prometa naj se izletniški vlaki dajejo v promet v predsezni in v posezji.

Za ugoden razvoj tujškega prometa je treba, da pošta sluzba dobro funkcionira. V celi dravski banovini služba pošte samo sedem svojih zgradb, dočim so vse ostale najemnice v tujih prostorih. Vprašanje potniških zgradb bi bilo posvetiti torej posebno pažnjo, zlasti kar sedanjih prostorih ne odgovarja velikim potrebam prometa v seziji, kakor n. pr. na Bledu. Kar se tiče telefonskega prometa, je treba, da se čim prej zgradi tudi po našem ozemlju kablji do državne meje. Mislimo bi treba tudi na avtomatiziranje telefon. central. Javnih govorilnic imamo povsod odločno premalo in jih potrebujemo razno v Ljubljani po vseh večjih krajih. Brzojavni promet se ne razvija tako zadovoljivo kakor telefonski, ker brzojavni ne prihajajo dovolj hitro v roke naslovnikov. Posebno pažnjo je treba posvetiti avtomatskemu prometu in pa našim cestam. Glede financiranja, vzdrževanja in graditve cest predlaga, da naj ta bremena nosijo tudi bodoče generacije, in da bi se torej najelo za rekonstrukcijo naših cest posojilo.

Razdelitev zlata

Gospodarski in finančni odsek Društva narodov je objavil drugo proviziorno poročilo takozvane delegacije zlata finančnega odbora. Znano je, da je bilo prvo proviziorno poročilo objavljeno v septembru 1929, posvečeno produkciji zlata in vplivu, ki ga ima produkcija na splošni razvoj cen. Sedanje poročilo pa obravnava problem razdelitve zlata, in sicer v štirih poglavjih s temi naslovi: Faktori, ki so odločali razdelitev zlata v zadnjih letih. Funkcioniranje zlata valute. Zadržanje spremembe v sistemu zlata valute. Denarne reforme in bančni principi. Po ugotovitvi, da je razdelitev zlata eden izmed faktorjev, ki morajo spreminjati kupno moč denarja, pravi delegacija, da je v normalnih časih razdelitev odvisna od relativne stopnje gospodarskega razvoja raznih držav, od denarnih sistemov, ki so v veljavi in od denarne politike, ki se izvaja. Ne da bi popisovali posledice sprememb, nastalih v razdelitvi zlata v preteklih letih ali pa vzroke za te spremembe, ugotavljajo avtorji, da je bila razdelitev zlata v zadnjih petnajstih letih zaradi vojne in njenih neposrednih posledic v veliki meri povzročena po vzrokih, ki niso bili denarnega značaja, pač pa politične in gospodarske narave. Posebno v najnovjšem času radi manjkajočega zaupanja. Avtorji poročila so prepričani, da bodo nederenarji vzroki, ki so direktna posledica vojne inflacije kakor tudi stabilizacije valut v povojni dobi, počasi zginili. Zginili pa bi prej, če bi se vpostavilo zaupanje. Dokler pa manjka zaupanja, ne more imeti denarna politika in normalno funkcioniranje zlata valute svojega popolnega učinka. Izvestne reforme, ki bi omogočile naloge denarnih avtoritet in jim pomagale v ekonomiji porabe denarja, bi morale te politiki pripomoči do uspeha. Delegacija zlata nato prehaja k studiju funkcioniranja zlata valute in sprememb, ki so v zadnjem času tu nastale. Glavne spremembe so: dejstvo, da je zlat denar odšel iz obkroga, generalizacija sistema, nazvanega zlata menjalna valuta, vedno večja poraba sistema stalnega odstotka rezerv. V ostalem se je funkcioniranje zlata valute tudi spremenilo zaradi tega, ker se je spremenila bančna praksa ali pa splošni finančni pogoji, kakor n. pr. razvoj poslov na prostem trgu, dvig newyorškega trga kot velikega posojilodajalca. Zmanjšanje razlike med uvoznimi in izvoznimi točkami. Nekatere spremembe so imele za posledico na eni strani ekonomizacijo zlata, na drugi strani pa povečanje povpraševanja. Zlata menjalna valuta je nekoliko izpremenila mednarodni mehanizem zlata valute. V splošnem je na loga centralnih bank postala veliko težja in bolj komplicirana.

Na drugi strani pa so tudi sile, ki streme k neravnovesju mednarodnega gospodarstva, se zelo spremenile. Zaradi naraščanja mednarodnih obvez in posebno kratkoročnih posojil se je vpliv gibanj kapitala in obresti povečal relativno v primeri z blagovno izmenjavo. Posledica tega je, da je vsa organizacija postala bolj občutljiva in da je bilo treba večkrat kakor doslej pritegniti zlate rezerve. Avtorji poročila so mnenja, da je mogoče priti koutno do najboljše razdelitve zlata, ki je namenjena za denarne svrhe, če bo svet prišel postopoma v normalne razmere in če se zboljša javno zaupanje. Delegacija se peča nato za denarnimi reformami in bančnimi principi, ki se ji zde, da omogočujejo realizacijo tega. Ob tej priliki ugotavlja poročilo, da postanejo države, ki uvedejo zlato valuto, s tem avtomatično členi mednarodnega sistema, v katerem so pritegnjeni k odgovornosti finančne in gospodarske politike, ki bo vzdržala zaupanje in omogočila splošno funk-

Zelo aktualno je tudi vprašanje vzpenjač. Kolikor je znano, so bili tu štirje projekti (po poročilu ravnatelja Tujsko-prometnega zbora g. Velikonja). Vzpenjače na Pohorje, katere stroški so proračunani na skoro 5 milijonov Din, najbrže ne bodo gradili. Druga vzpenjača bi bila z Bleda na Koroško s stroški 12 milijonov Din. Tretji projekt je vzpenjača na Komarčo in četrti na Smarنو goro.

Iz referata g. Rado Hribarja je razvidno, kako velikega pomena obeta postati aeroplanski promet za naš tujski promet. Mnogo smo že zamudili, pa moramo stremeti za tem, da Ljubljana nikakor ne bo izločena iz mednarodnega zračnega prometa, saj ima vse pogoje, da bi postala center za mednarodni promet v naši državi.

Asanacija.

O asanaciji tujskoprometnih krajev je podal obsežen referat dr. Ivo Pirc. Na podlagi tega referata se je razvila obširna debata, v kateri so bili izneseni razni predlogi, od katerih je najbolj zašluzil pozornost ta, da se pospeši higiensko delo v letovinskih krajih. Sanacijski program je zelo obsežen in se bo v okviru sveta bavil z njim poseben odbor.

Hotelirstvo in gostilničarstvo.

O hotelirstvu sta imela referate gg. Koritnik in Majcen, dočim je o javnih dejavljah gostilničarstva in hotelirstva poročal g. Mozetič. Predvsem se nam zdi potrebno, podčrtati zahteve gostilničarjev po uvedbi usposobljenostnega dokaza, nadalje, da se naj preprosto otvoritev novih gostiln. Glede preobdajanja hotelirskih in gostilničarskih obratov je izjavil načelnik trgovinskega ministrstva dr. Žižek, da naj interesenti tozadevne konkretne predloge predložijo ministrstvu za trgovino in industrijo v nadaljnje postopanje.

Propaganda.

O tej točki dnevnega reda je podal načelnik dr. Rudolf Marn daljši referat, v katerem pojasnjuje dosedanje načine propagande in kaj bi bilo potrebno na tem polju se storiti, kajti ni potrebno samo ustvariti predpogojev za tujski promet pri nas, ampak je treba tuje tudi s smotreno propagando pritegniti. Seveda vsa propaganda ne zaleže dosti, če ne nudimo tistega, kar obetamo. Umestno je tudi, da se propagandno delo čim bolj centralizira, da se tako doseže povenitev in preprečijo izkrivljene reklame. Zveza za tujski promet se briga predvsem za propagando, dočim je naloga Tujsko-prometnega sveta v veliki meri ta, da daje smernice za delo pri pospeševanju tujškega prometa. V sledeči debati se je zlasti poudarjalo, kako važna in težka stvar je postala reklama in da je to vprašanje kardinalne važnosti za naš tujski promet.

Ker se ves dnevni red ni bil danes izčrpan, se jutri dopoldne seje tujskoprometnega zbora nadaljujejo. Zborovanje se vrši v sejni dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

cioniranje zlata valute. Seveda pa ni dovolj samo avtomatično uvesti ta sistem, kajti povojne razmere so povečale število slučajev, kjer je delo dalekovidne avtoritete potrebno. Zlate rezerve igrajo sedaj dvojno vlogo. Na eni strani se uporabljajo za vzdrževanje zaupanja v kreditni zgradbi, kjer tvorijo temelj, na drugi strani pa so neobhodno potrebni za kompenzacijo eventualnih deficitov v mednarodni plačilni bilanci. Ti deficiti so včasih samo kratkotrajni. V tem slučaju se jih kompenzira z uporabo kratkoročnih kreditov. Če pa gre za stalno neuravnovesenje, je izredno važna, da more zlato krožiti od enega središča do drugega in izvajati ves svoj vpliv, dokler ni vzpostavljeno ravnotežje ali pa, da pridemo v normalne razmere tudi z drugimi ukrepi. Delegacija priporoča na podlagi teh načel izvestne ukrepe, ki morejo zagotoviti, da lahko prilagode danim razmeram kreditno politiko, znižanje najnižjega zakonskega odstotka za zlate rezerve centralnih bank pod pogojem, da pride do tozadevnega mednarodnega sporazuma, vzdrževanje sedanje splošne prakse, da ne pride zlati denar v obkrog, razširjeno sodelovanje med centralnimi bankami, zboljšanje mehanizma inozemskih posojil in mehanizma mednarodnega prometa teh obveznic.

V ostalem se je delegacija pečala tudi s temi-le vprašanji: načela, po katerih naj postopajo centralne banke pri spremembi inozemskih dobrometij v zlato, združenje inozemskih dobrometij centralnih bank v drugih centralnih bankah, vzdrževanje rednega toka zlata, kapitala in kredita, odprava umetnih omejitev zadolževanja v inozemstvu in omejitev posojil za produktivne svrhe, koncentracija likvidnih sredstev države in pol javnih finančnih institucij v centralnih bankah, sistem kredita med centralnimi bankami. Poročilo je zaključeno s prepričanjem, da bo mogoča na podlagi principov, ki jih je pa treba splošno vzeti in aplicirati, bolj koristna razdelitev zlata v prihodnjih letih, seveda, če gospodarski in splošni politični položaj ne bo tak, da ne bo imela uspeha nobena denarna politika. Ta razdelitev bo omogočila, da se izognemo dejstvu, da je veliki dovoz novega zlata imel dolgotrajen vpliv kupne moči zlata v bodočnosti.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 15. februarja 1931. (Vse v milij. Din; v oklepajih razlika v primeri z izkazom 8. februarja.) Aktivna: Zlato in devize 220.7 (—13.9), tečajna razlika 437.3 (—78.4), posojila: menična 1293.7, lombardna 202.7, skupaj 1496.4 (—36.9); pasivna: obrok bankovcev 4800.5 (—160.1), obveznosti: žiro 830.7, razno 122.9, skupaj 953.6 (+30.2), drž. terjatve 108.7; ostale postavke neizpremenjene.

Bilanca Prašedione za 1930. Zagreb, 19. februarja. »Narodne novine« objavljajo bilanco Prve Hrvatske Štedionice za leto 1930. Občni zbor je sklican za dne 7. marca. Delniška glavnica znaša 75 milij., rezerva 81 milij. Vloge so narasle od 1.738 milij. na 1.954 milij. Čisti dobiček je tudi večji kot leta 1930. In znaša 17.787.000 Din (1929 17.507.000 Din), tako da bo dividenda ostala neizpremenjena (16%, 80 Din.).

Iz društvenega življenja

Laško. Žensko društvo »Blago sree« javlja, da bo imelo svoj I. redni občni zbor v nedeljo, dne 22. febr. t. l. ob treh popoldne v šoli.

Borza

Dne 19. februarja 1931.

Denar

Devizni tečaji so bili večinomoma žvrstejši z izjemo Dunaja, ki je oslabil in Curiha ter Prage, ki sta bila neizpremenjena. Promet je znašal 1.9 milj. največ v devizi Praga (nad 1 milj. Din) in Newyork. Vse zaključene devize je dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2279.50 bl., Berlin 1348.50—1351.50 (1350), Bruselj 791.35 bl., Budimpešta 990.96 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 796.09—109.00 (796.59), London 275.92 bl., Newyork 56.005—56.805 (56.705), Pariz 222.63 bl., Praga 167.71—168.51 (168.11), Trst 297.15—297.32.

Zagreb. Amsterdam 2279.50 bl., Dunaj 796.09, —799.09, Berlin 1348.50—1351.50, Bruselj 791.35 bl., Budimpešta 989.46—992.46, London 275.52—276.52, Milan 296.225—298.225, Newyork kabel 56.715—56.915, Newyork ček 56.005—56.805, Pariz 221.63—223.63, Praga 167.71—168.51, Curih 1094.4—1097.4. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 8.8 milj. Din.

Belgrad. Berlin 1348.50—1351.50, Curih 1094.4—1097.4, Dunaj 796.86—799.86, London 275.52—276.52, Newyork ček 56.60—56.80, Pariz 221.63—223.63, Praga 167.71—168.51.

Curih. Belgrad 9.1275, Pariz 20.3175, London 25.1775, Newyork 518.35, Bruselj 72.225, Milan 27.22, Madrid 52.35, Amsterdam 257.95, Berlin 123.17, Dunaj 72.82, Stockholm 138.725, Kopenhagen 138.60, Oslo 138.60, Solija 3.75, Praga 15.345, Varšava 54.05, Budimpešta 90.405, Atene 6.70, Cnigrad 2.45, Bukarešt 3.0825, Helsingfors 13.02.

Dinar notira na Dunaju: deviza 12.53, valuta 12.48.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je bila tudi danes slabšaja, pa so tečaji deloma popustili tako vojne škode kakor tudi 7% dolarskih papirjev. Prometa je bilo nekaj v škodi, več pa v dolarskih papirjih, posebno je bilo več zaključkov v 7% Bleru. Tudi bančni papirji beležijo manj prometa in je prišlo do zaključkov samo v delnicah Poljbanke in Jugobanke, po neizpremenjenih tečajih 96 ozir. 78. Industrijski papirji so slejkoprej brez interesa in je bila poleg osješke Sečerane, ki je postala na 284, zaključena le še Trboveljska, ki je bila pa v primeri z večeraj slabšaja in zaključena po 340 in 338.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92.50 bl., 7% Bler. pos. 82 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 125 d., Prašedionca 980 den., Kred. zavod 170—180, Vevče 128 den., Stavbna 40 den., Split cement 350—400, Ruše 200—230.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 86.50—87, agrarji 51.25—52, vojna škoda ar. 417—418 (417), kasa 417—417.50 (417), 2. 417—417.50 (417), 3. 417—417.50 (417), 4. 417—417.50 (417), 5. 417—417.50 (417), 6. 417—417.50 (417), srečke Rdeč. križa 48 bl., Tob. srečke 28 bl., 8% Blerovo posojilo 91.75—92 (92), 7% Bler. pos. 81.50—81.875 (81.50, 81.75, 81.875), 7% pos. Drž. hipotek. banke 81.50—81.875 (81, 81.75), 6% begl. obv. 68.50 bl., 6% begl. obv. za april 60 bl. Bančne delnice: Ravna gora 50 den., Hrvatska 36—38, Poljo 56—57 (56), Kreditna 125—129, Union 194 bl., Jugo 77.50—78 (78), Lj. kred. 125 den., Mednarodna 68.50 den., Narodna 8100—8110, Obrtna 96 den., Prašedionca 975—990, Etno 135 den., Srbska 194—196, Zemaljska 134 d. Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttmann 140—145, Slaveka 40—48, Slavonija 200—202, Našice 950—990, Danica 95—97, Pivara Sar. 190—200, Drava 235—240, Sečerana Osjek 283—285 (284), Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 220 den., Brod. vag. 84—90, Union 84—90, Vevče 129 den., Isis 42—45, Ragusea 380—395, Oceania 220 den., Jadr. plov. 550 den., Trboveljska 337—338 (340, 338).

Belgrad. 7% inv. pos. 86.875—87.125, agrarji 50—52, vojna škoda 416.50—417, 7% pos. Drž. hip. banke (82.50 (1000 dol.).

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 80—82.50, Newyork: 8% Bler. pos. 91.50—92.50, 7% Bler. pos. 81—82, 7% pos. Drž. hip. banke 81—82.25.

Dunaj. Podon.-savska-jadrana. 93.50, Wiener Bankverein 16.50, Creditanstalt 46.00, Escompt. 158.75, Alpine 19.20, Trboveljska 41.50, Kranj. ind. 41.90, Prager Eisen 337, Leykam 3.60, Rima Murany 64.

Žitni trg

Položaj na našem žitnem trgu je bil docela neizpremenjen, ravnotako tudi cene. Kupčija je bila minimalna.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 15 vagonov pšenice, 1 vagon ovs, 30 vagonov koruze, 5 vagonov moke, 3 vagona otrobov. Tendence neizpremenjena.

Budimpešta. Tendence trdna. Promet miren. Pšenica marec 14.80—14.87, zaklj. 14.80—14.87, maj 15.01—15.04, zaklj. 15.03—15.04, rž marec 11.18—11.24, zaklj. 11.20—11.22, maj 11.26—11.31, zaklj. 11.25—11.30, koruza maj 12.35—12.44, zaklj. 12.35—12.37, julij 12.65, zaklj. 12.65—12.66, tranzit maj 9.70—9.73, zaklj. 9.70—9.73.

Dobave

Dobave. Gradbeni oddelek ljublj. žel. ravn. sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave kablja: do 24. t. m. pa glede dobave tiskovin. — Strojni oddelek sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 400 kg spirita; do 21. t. m. glede dobave 1000 kg pisanih cunj; do 23. t. m. pa glede dobave 100 kg hektografske mase. — Prometno-komercialni oddelek sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 12.000 kg petroleja.

Oddaja dela za izmenjavo in popravilo železnih konstrukcij na progi Vinkovci—Brod se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 5. marca t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici. (Oglas je v vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

Predaja saj od lokomotiv se bo vršila potom licitacije dne 2. marca t. l. pri strojnem oddelku Direkcije državnih železnic v Subotici. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

Rok za vlaganje ponudb za dobavo električnega materiala Direkciji državnega rudnika v Kalanju, ki je bil določen za dan 18. februarja t. l., je podaljšan do 28. februarja t. l.

Po potresu v Novi Zelandiji

Wellington, 19. febr.

Zaradi nedavnega velikega potresa so se zgodile ob obali Nove Zelandije pri mestu Gisborne velike teluridne izpremembe. Obal se je v dolžini dveh milj vzdignila povprečno za tri metre. Na tem pasu se je odprlo zelo široko jezero, iz katerega se skupno s toplo vodo v obliki geysirov dvigajo plini. Izpodrinjena, oz. dvignjena morska voda pa je preplavila ozemlje v ozadju in uničila gozdova.

Brazilijanci

odstranjujejo strup iz svoje hrane. Nihče se ne bi upal uporabljati Maniok, ki spada med najvažnejše tropične hrane, preden se mu ne bi odvzela strupena snov. Tudi Kaju-marona, priljubljen brazilijanski sadež, vsebuje strup, kateri se pa izgubi pri praženju. Kako je pa z zrnatno kavo?

Kofeina, katerega je v 1 kg kave okroglo 12 gr, ne moremo izločiti iz kaveinega zrna s procesom praženja. Mnogi ljudje ne prenašajo kofeina, ker jim povzroča nemirno spanje, ter vpliva na njihovo srce, živce in ledvice. Tem prijateljem kave omogoča popolnoma neškodljiva kofeina prosta kava Hag zopet radosti pitja kave. Kava Hag je najfinjša prava zrnatka kava, neprekosljava v okusu in aromi, razen tega pa brez mnogokrat neprijetnega razdražljivega delovanja kofeina. Tudi na turški način pripravljena kava Hag izredno ugaja. Ze prvi poizkus Vas bo o tem prepričal. V vseh dobrih trgovinah se dobiva kava Hag; servira se pa tudi v hotelih in kavarnah.

Budizem v Evropi

Pariz, februarja.

Po vojni se je v Evropi pojavilo veliko zanimanje za eksotična vzhodna verstva, zlasti za budizem. Budistični svetovni kongres je l. 1925 v Tokiu sklenil budizem razširiti po vsej zemlji. Te svoje načrte so se natančneje razvili na kongresu budistične mladine l. 1930 v Honolulu. Budistične družbe se v Evropi rade skrivajo pod firmo znanosti. Glavne so: V Nemčiji je najmočnejše nemško-japonsko društvo, ki izdaja prevode budističnih del in namerava izdajati tudi časopis ter ustanoviti stolice na vseučiliščih. L. 1928 so ustanovili v Heidelbergu, Društvo za raziskovanje budizma, ki tudi izdaja budistična dela. V Frankfurtu je bivši protestantski misijonar prof. Wilhelm ustanovil svetovni inštitut. Frohnau pri Berlinu se zaneenkrat za najbolj postavi, tam imajo budisti že svoj dom, tempelj in park s celicami za puščavnike. V Londonu imajo družbo: »Maha Bodhi«, ki ima samostan in svoje učiteljske. Oboje bogato podpirajo vzhodni budistični knezi. Budistov je sedaj v Londonu 500, vodi jih troje ceylonskih menihov. V Leningradu nameravajo zgraditi celo budistično univerzo. Najmočnejši je budizem v Franciji, kjer ima že 50.000 pristašev.

„Krokodilov“ tempelj odkrit

Kairo, 18. febr.

Italijanska arheološka ekspedicija, ki se bavi z izkopavanji v Tebnyisu, je odkrila tempel, posvečen Seknetynisu, »bogu krokodila«. To je prvi tempel tega egiptovskega božanstva, ki so ga odkrili. Tempel je zelo dobro ohranjen, tako da bodo učenjaki lahko v polnosti poznali kult, ki se je nanašal na malika — krokodila. Vhod v tempel tvorijo levi in stinge, potem pride veža, za njo pravi tempel, v katerem so se vršili tudi veliki obhodi. Zrtvenikov je veliko in nosijo razun hieroglifskih napisov tudi grške, tako da se bo na tej podlagi mnogo izvedelo o kultu krokodila.

Sport

I. mednarodne smučarske tekme v Bohinju

Danes se zbere v Bohinju, ki bo postal naše zimsko sportno središče, najboljši smučarji iz države, ter zastopniki Češke, Avstrije, Norveške ter Romunije. Udeležba mozemstva ni taka kakor bi bila, če bi se te tekme vršile ob prvotno določenem času. Srečne prilike v Bohinju so idealne, snega je več kot 1 meter, tako da bodo prve mednarodne tekme brezhibno izvedene. Za zmagovalce so uredništvo največjih listov v državi poklonila lepa darila. Naš list je poklonil pokal najboljšemu domačinu v vztrajnostnem teku na 30 km. Zanimanje za te tekme je ogromno. Iz Zagreba je napovedanih okoli 1000 izletnikov; Maribor in drugi kraji ne bodo dosti zaostajali, tako da bo v nedeljo, ko se bodo vršili skoki, zbranih v Bohinju par tisoč gledalcev. Našim vrlim Bohinjcem pa želimo, da bi tekme prinesle uspehe, ki jih žele.

VELIKI SNEŽNI ZAMETI NA GORENJSKEM

V Ljubljani kvari dež pravo zimsko razpoloženje. Vse drugače je na Gorenjskem. Prejeli smo poročilo, ki pravi, da je zapadlo v Planici dva in pol metra, v Kranjski gori dva metra, v Bohinju pa nad en meter novega snega. Pada suh sneg, tako, da so vremenske razmere prav idealne.

SK Reke redni letni občni zbor se vrši l. marca ob 9.30 dopoldne v kavarni »Zgornje« v Rožni dolini. Dnevni red običajen. Eventualne samostojne predloge članstva je poslati odboru najdalje do 26. t. m.

Inozemski sport

Japonci imajo nekaj upanja, da bodo na olimpijadi v Los Angelesu prišli tudi v skoku s palico med boljše konkurente. Ta disciplina lahke atletike je med japonsko mladino zelo priljubljena in morda se bo kdo čudil da danes Japonci že daleč v tej vrsti sporta posekajo moderne Nemce. Gotovo pa je, da Japonci na olimpijadi v skoku s palico ne bodo zadnji. Njihov najboljši skakač je že v Evropi znani Nishida (s skokom 4.15 m). Drugi je talentirani Jamamoto (3.90 m). Tej dvojici sledi cela vrsta mladih in nadarjenih Japoncev s skokom 3.90 m do 3.80 m. Če primerjamo Nemce z Japonci v tej disciplini, lahko konstatiramo dveje: Najboljši nemški skok je dosegel Wegener s 4.05 m, torej slabše od japonskega. Poleg tega pa Nemci tudi ne razpolagajo s tolikim številom res uspešnih skakačev kakor Japonci. Ni čudno torej, da Nemci že danes, t. j. več kot eno leto pred olimpijado, priznavajo, da so Japonci v skoku s palico boljši od njih.

Slabi zobje

kvarijo najlepši obraz. Neprijeten duh ust je zoprn. Obe hibi odstranite z uporabo krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijaj, posebno z uporabo zobčaste Chlorodont-ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah ter odstranjuje ostanke jedi, ki povzročajo gnuloba. Poskusite najprej z malo tubo Chlorodont-paste, ki stane Din. 8.—. Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mehke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglaš kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tovarnice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor.

MALI OGLASI

Vaška drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglaš 5 Din. Oglaš nad devet vratil se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo

Službe iščejo

Dekle

stopi v službo kot začelnica. — Naslov pove uprava pod št. 1763.

Službo dobe

Trgovski sotrudnik

zanesljiv, dober prodajalec, manufakturst — prednost z dobrimi referencami — se sprejme. Klun Janko, trgovina z meš. blagom — Prevalje.

Pouk

Čamernikova

šolerska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto) Prva oblast. koncesionirana Prospekt zastop. Pišite ponil

Krojači in šivilje

Z novo sezono je treba dobiti nove ideje in nuditi strankam nekaj novega, modernega. Zato obiščite pouk krojenja in modeliranja v začetku marca. Zavod naš prvi preizkušeni kroj. Revnejšim ceneje. Zasebno krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19. Kroji po meri.

Stanovanja

Lepo sobo

zračno, svetlo, elektrika, parket, oddam gospodu. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1688.

Glasba

Pianino

krasen glas, ceno prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1632.

Vnajem

Trgovski lokal

s pripadajočim suhim skladiščem in zračno, suho kletjo, vse z enim ključem zaprto, v Wolfovi ulici 12 (preje trgovina I. Kostevc) se takoj odda. Pojasnila Franc Erjavac — pri zlati lopatici v Wolfovi ulici.

Kupimo

Cunje

očistene — za snadnje strojev — kupuje le, ako dostavljene v hišo, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana.

Prodamo

Vino čez ulico

črno 9 Din, belo 10 Din, priporoča vinska klet Sv. Petra cesta 43 (na dvorišču).

Puhasto perje

čisto črno po 48 Din kg druga vrsta po 38 Din kg čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošljam po poštne povzetju L. BROŽOVIC — Zagreb, Ilica 82 Kemična čistilnica perja

Ford

Sedan 1930, malo vožen, izvrstno ohranjen, prodam. Ponudbe: Ford 1930.

Prodam

4 pisalne mize, še v dobrem stanju, rabljene, po nizki ceni. Naslov pove uprava »Slovenca« 1766.

Prodamo

večjo množino različnih praznih zabojev, sodov od masti in cementnih vreč. Konzumno društvo za Slovenijo, Šiška, Zibertova 27.

Obrt

Lanene tropine

in druge krmila radi najprej Veletrgovina žita in moka. A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24

za
za tih premog
nuha drva
ali hoks
kličite tel 2056
or. naročite v
Wolfovi i pi
Dom. Čebin

Čitajte in širite
»Slovenca«!

AKO RABITE TISKOVINE

ILUSTRACIJE, KATALOGE ALI PROSPEKTE I. T. D., TODA SE NE MORETE ODLOČITI, V KAKŠNI TEHNIKI NAJ SE IZDELAJO,

BLAGOVOLITE SE OBRNITI

VEDNO NA NASE PODJETJE. V VSEH TEH VPRAŠANJH VAM JE DRAGE VOLJE NA RAZPOLAGO

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

BRZOJAVKE: JUGOTISKARNA LJUBLJANA

UMETNIŠKI GRAFIČNI ZAVOD, V KATEREM SO ZASTOPANE VSE MODERNE GRAFIČNE PANOGES VSA GRAFIČNA DELA SE IZVRŠUJEJO LEPO, SOLIDNO IN TOČNO PO ZMERNIH CENAH. — PRORACUNI IN PONUDBE NA ZAHTEVO

OFFSET-TISK • KAMENOTISK
KNJIGOTISK • UMETNIŠKI TISK
ČRKOILJIVNICA • K. J. GOVEZNICA

V neizmerni žalosti naznanjamo v svojem in v imenu svojih otrok, vnukov, vnukinj in drugih sorodnikov prežalostno vest, da je moj nad vse ljubljani, nepozabni soprog, oče, stari oče, brat itd., gospod

dr. Josip Vrečko

odvetnik, predsednik Celjske posojilnice d. d.,
častni starosta celjskega Sokola itd.

danes ob pol 10 dopoldne po delapolnem življenju in kratki bolezni, v 75. letu mirno umrl.

Pogreb predragega pokojnika bo v soboto 21. t. m. ob pol 5 popoldne iz Ipavčeve ulice 2 na okoliško pokopališče.

Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek 23. t. m. ob pol 7 v farni cerkvi v Celju.

Celje, Mislinje, Č. Budějovice, Fredrikstad, dne 19. februarja 1931.

Rozina dr. Vrečko-va roj. Kapus.

Brez posebnega obvestila.

Vreče. Kdor rabi vreče kupi jih najceneje pri trvdiki
Mirko Mlakar
Ljubljana - Slomškova ulica št. 11

Ni dovolj, da samo oglaš prečitata, ampak morate kupiti

TEKADE

radio cavi, da vidite, kako so dovršene.

Kdo mi da primerne in dobre nasvete

proti primerni nagradi? Star sem 35 let, poročen, imam dva otroke, sem neoporečne preteklosti, po poklicu uradnik in si radi neprimerne službe želim poiskati stalno in primerno eksistenco kje v mestu ali večjem trgu Slovenije. Razpolagam s takojšnjo gotovino do 165.000 Din. Ponudbe na upravo lista pod »Stalna življenjska preskrba« št. 1744.

AVINAL

je znano sredstvo berlinskega lekar-
narja Franka za odvrčanje od
pija-siva. S pomočjo »AVINALA« se
je odvadilo alkohola tuji v naši deželi
že nekaj sto ljudi.

Glavni depot: Apo eka Mr. Rožmana,
Beograd, Terazije 5.

Obrtniška hiša

z lepim posestvom je radi družinskih razmer takoj
naprodaj. Nahaja se v lepem kraju, ob državni
cesti sredi Savinjske doline Hiša je enonadstropna
z ličnim gospodarskim poslopjem. Njive, travniki
in gozd okoli 15 oralov v najboljšem stanju. Do-
mačija, ki je pripravna najbolj za mehaničarsko
obrt ali kaj podobnega, ima zelo zmerno ceno.
Zglasiti se je: Jakob Ribič, Loke, p. Sv. Jurij o Tab.

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznana tako po vsebini kakor po
opremi na prvem mestu

Vsak zvezek stane broširan Din 45 —
elegantno vezan Din 60—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Trgovina z železno robo, na dobrem mestu v
Mariboru, z množičnimi odjemalci, išče radi
povečanja obrata

družabnika

strokovnjaka s 150.000 Din gotovine. Obrat se
lahko tudi kupi zelo ugodno. Ponudbe na Publi-
citas d. d., Ilica 9, Zagreb — pod štev. 25.884.

Potrži globoke žalosti naznanjamo,
da je naš iskreno ljubljani edineček

Joško Krese

sin poštnega zvančnika

po kratki mukepolni bolezni 19. t. m. za
vedno zatnil svoje blage oči.

Pogreb nepozabnega sinčka bo v so-
boto 21. februarja 1931 ob pol 5 po-
poldne iz mrtvaške veže splošne bolnice
na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 19. februarja 1931.

Globoke žalujoči ostali.

Ljubljanska knjižnica: Iz založništva Jugoslov. knjigarn v Ljubljani: 29 zvezek: Savinšek: 23 Din, 30 zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVE, 30 Din, 31 zvezek: Doyle: IZGUBLJENI SVET (The Lost World), 30 Din, 32 zvezek: Conan Doyle: REIMNIGHT, 30 Din, 33 zvezek: ZAGORSKI ZVONOV, 30 Din, 34 zvezek: Roman (s slikami): 24 Din, 35 zvezek: Bridges: NA POMOC, 30 Din, 36 zvezek: Slavčič: NA SINAJ, 30 Din, 37 zvezek: Brackel: CIGARSKI OTROK, 28 Din, 38 zvezek: 42 Din, 39 zvezek: 42 Din, 40 zvezek: 42 Din.

Hans Dominik:

Moč treh

Roman iz leta 1955.

Dr. Glosin se je usedel na najbližji stol. Spoznal je, da je izgubil igro. Ko iz velike daljave so mu zvenele besede Williama Bakerja na uho;

»Vaše zadržanje mi potrjuje pravilnost obtožbe. Nismo hoteli ničesar ukreniti, ne da bi vas zaslili. Kaj imate povedati?«

Dr. Glosin je molčal.

»Napravili smo že svoje ukrepe. Iz te sobe odidete lahko ko jetnik v preiskavi državnega sodišča, ali... ko svoboden mož, da vstopite takoj v letalo in zapustite za vedno Unijo. Za kaj se odločite?«

Dr. Glosin je pogledal okrog sebe z očmi razdražene zveri. Od nekje vsaj je pričakoval podpore, pomoči... vsaj sočutja. In našel je povsod le srepe, odklonilne poglede. Odločil se je in odgovoril: »Za zadnje.«

William Baker je pritisnil na gumb.

»Gospod general Cole, pustite odvesti gospoda dr. Glosina do letala.«

General je sprejel naročilo. Namignil je zdravniku. Pokazale so se uniforme, ko je odprl vrata predpobe. Generalovi ljudje so obkolili doktorja.

General Cole je korakal deset korakov pred njim. Izgibal se je pregnančeve bližine. S hitrimi koraki je dospel do letala in stopil na stran, medtem ko so njegovi vojniki nadzirali Glosinovo vkrcanje. Drugače ko odhod Cira Stonarda se je izvršil odhod dr. Glosina.

Profesor Raps je sedel v svoji delovni sobi. Cela vrsta dokumentov in poročil je pokrivala veliko pisalno mizo. Beli folianti so ležali pred njim. Pero je mirovalo v njegovi roki.

Vendar ni prišel naprej s svojim pisanjem. Njegove poteze so pričale o skrajni duševni napetosti. Z desnico je premikal pero, napisal nekaj vrst v svoji značilni veliki pisavi na beli papir, nato pa je zopet prekinil pisanje.

Odložil je pero in prijel popisano list, potem drugi in še tretji. Prečital jih je, primerjal. In takoj nato so izginile gube, ki so razprezale čelo. Od zadovoljstva se mu je razjasnil obraz... pritajen vzklík se mu je izvil z ustnic: »Tako je!«

Oddahnil se je in naslonil nazaj na stol ter pokrill oči z roko. Še enkrat je premislil člene verige, ki si jo je bil skoval v napornem duševnem delu.

Prvi člen! Poročilo zvezdarne v Halifaxu, datirano istega dne, ko so podpisali mirovno pogodbo med Anglijo in Ameriko. Ob 8. uri 17 min. srednje-evropskega časa dve naglo si sledeči močni eksploziji na severu v pasu polarnih luči.

Prva eksplozija je kazala v spektroskopski sliki obrise kalcija in kremenove kisline, druga črte železa in aluminija. Astronomi v Halifaxu so razlagali spektrogram tako, da je druga eksplozija zadela velik kos svetske ilovice. Manjkale pa so poteze kisika, bile so tu le črte čistega aluminija...

Profesor Raps se ni mogel priključiti mnenju astronomov. Po spektrogramu je moral eksplodirati čist aluminij... in vrh tega še pravila verjetnostnega računa. Tudi tolikokrat navajana dvojnost dogodkov se tu pri razlagi ni mogla vpoštevati. Pred dvanaj-

stim urami je nemškemu učenjaku pri tej mrtvi točki raziskovanja bliskoma šinila misel v glavo: To je bil učinek moči! Pojavi so bile eksplozije prostorne sile, ki jih je povzročila moč. Toda ali so bile zaželeno?... Ali so se izvršile proti volji?... So nastopile morda celo proti volji moči? Prav toliko nerazrešljivih ugank ko vprašanj.

Naslednji člen! Brezžična brzojavka nemškega parnika »Bismarck« s severnega Atlantika istega dne: 40° 13' severne širine, 35° 17' zahodne dolžine. V plovni smeri pred ladjo vre morje v širini 10 km in v dolžini 50 km. Težki oblaki pare. Vroč dež prši na krov.

Jutranji listi so prinesli poročilo in k temu razlage znanstvenih kapacitet. Po domnevah učenjakov je šlo za izbruh podmorskega ognjenika.

Profesor Raps je bil prečital brzojavko že prejšnji večer. Manjkala mu je točna navedba časa in radi tega je šel v uredništvo. Rade volje so mu jo povedali. Ob 8. uri 13 min. zvečer. Profesor je obdržal dolgo originalno brzojavko v roki. Ujemalo se je presenetljivo, preveč očitno, tako da ga je pretreslo. In medtem ko je sedel tam in premišljeval, mu je predložil urednik drugo brzojavko, ki jo je poslal Forest Department of Canada. Poročilo o velikem gozdnem požaru, ki je vpepelil več tisoč hektarjev pragozda. Zanimivo je bilo, da se ogenj ni širil polagoma. Cela ogromna površina je morala zaplamteti malone ob istem času in pogoreti do tal.

Potem je priobčil list še pozno zvečer istega dne čudno vest. Brezžično brzojavko indske velike postaje v Dehliju.